

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року

№ 48 (4075).

СУБОТА

2

ГРУДНЯ
1989 р.

Ціна 8 коп.

«ЗДРАСТУЙ, ЧИТАЧУ!»

Так кажемо ми, журналісти, автори, поліграфісти, випускаючи кожен номер газети. Ось уже півстоліття. Адже газета — це своєрідне спілкування з вами, дорогі читачі. А сьогоднішній номер нашого тижневика незвичайний, ювілейний. 5 грудня відзначаємо 50-річчя виходу першого номера газети. Тож, здрастуй, читачу, щастя, радості, здоров'я, творчих удач у час складний, перебудовний бажають тобі ось уже 50 років усі ті, хто працював і працює над випуском «Молодого комунара». І ми раді, коли газета стала твоїм другом і порадиником. Мінялися роки, назва газети (раніше виходила «Сталінська зміна»), журналісти, але «Молодий комунар» був і є краплинкою життя всієї країни, сторінкою життя комсомольців і молоді області. І нині ми разом з вами, шановні читачі, в тижневику мали змогу перегорнути поживклі сторінки першого номера часопису, згадати, про що писала газета 20, 30, 40 років тому. Сьогодні тижневик прагне бути на вістрі перебудови, вести різнобічну роботу по її ідеологічному забезпеченню, критично виступати проти застійних явищ у нашому житті, бюрократизму, формалізму тощо. «Молодий комунар» — газета молоді і про молодь. Широкий резонанс і підтримку читачів знайшли публікації під рубриками «Перебудова: твоя позиція», «Грані моралі», «Актуально», «Говоримо відверто», «У колі муз».

«МК»-50. Насамперед хочеться широко подякувати нашим постійним позаштатним авторам, без допомоги яких нам просто не обійтися. Ось уже багато років радує читачів гостре, актуальне, правдиве слово М. Стояна з Новомиргородського району. Спасибі і В. Островерховій зі Знаменки, Р. Дайдакулову, С. Шевченку з Кіровограда та багатьом іншим друзям газети. «МК»-50. Нині у час перебудови, гласності, демократії не все ще задовольняє в тижневику і нас, журналістів, і читачів. Ряду публікацій газети не вистачає проблемності, аналітичності, гостроти у постановці питань. Не завжди наполегливо відстоюємо інтереси комсомольців і молоді. Низька ще її дієвість публікацій. Словом, про свої недоліки ми знаємо, на них нам вказують і читачі. Тож давайте разом робити газету змістовнішою, цікавішою.

«МК»-50. Ще раз вітаємо журналістів молодіжки, позаштатний актив, всіх читачів з ювілеєм. Творчих успіхів зичимо, удач і постійної молодості душі!

«НА ФОНЕ ПУШКИНА СНИМАЕТСЯ СЕМЕЙСТВО. ФОТОГРАФ ЩЕЛНАЕТ И ПТИЧКА ВЫЛЕТАЕТ...». ...і зібрався перед об'єктивом ті, хто у звичайні дні залишається, як правило, «за кадром» — газетярі «Молодого комунара».

Газети «Молодий комунар»

Кіровоградський обком Компартії України гаряче вітає колектив редакції, працівників видавництва, авторський актив і читачів обласної молодіжної газети «Молодий комунар» з 50-річчям виходу її першого номера.

П'ятдесят років «Молодий комунар» є бойовим помічником обласних партійної і комсомольської організацій у втіленні в життя накреслених КПРС, веде літальні добрих справ комсомольців, всієї молоді Кіровоградщини.

І сьогодні, на новому етапі перебудови, газета, як і всі засоби масової інформації країни, виступає активним провідником політики партії в маси, сприяє прискоренню соціально-економічного розвитку області, бореться за здійснення рішень XXVII з'їзду КПРС, XIX Всесоюзної партконференції, Пленумів Центрального Комітету партії, за дальший розвиток демократизації, гласності.

Щиро бажаємо працівникам «Молодого комунара», його авторському активу, поліграфістам нових творчих успіхів у праці в ім'я розвитку нашої Батьківщини, особистого щастя, міцного здоров'я.

Обласний комітет Компартії України.

Дорогі газетярі і громадський актив молодіжки!

Сьогодні, як ніколи, зростає ваша роль у боротьбі за перебудову в комсомолі і суспільстві в цілому, формуванні активної життєвої позиції молоді. Перші роки перебудови наглядно показали, якою могутньою ідеологічною силою можуть бути засоби масової інформації. Вагаємо, що «Молодий комунар» знаходить сьогодні своє місце у вирі неоднозначних подій і перемін останніх років.

Обком комсомолу має підстави сказати, що сьогодні у справі забезпечення гласності життя Спілки, утвердження високої духовності, моральності, усунення «білих плям» історії тижневик знаходиться на етапі пошуків.

Цей шлях не гарантує від помилок, і вони є, але поряд з ними помітні й удачі. Ясно одне: на етапах професійного й громадського зростання колектив «Молодого комунара» не вичерпав усіх своїх потенційних можливостей.

Дальший пошук є нині необхідною умо-

вою творчого розвою. Треба заглиблюватися у гущу молодіжного життя, розширювати коло активних прихильників молодіжки. Пам'ятайте, що компетентність журналістів-професіоналів у міцному сплаві з ініціативою друзів газети обіцяє успіх.

Ми стоїмо на порозі якісно нового етапу діяльності засобів масової інформації. Прийнято Закон про пресу, який стане правовою основою оновлення і збагачення її функцій у житті суспільства.

Дорогі наші ювіляри, поліграфісти, всі, хто причетний до виходу «Молодого комунара»! Від імені комсомольців і неспілкової молоді Кіровоградщини щиро вітаємо вас із 50-річчям. Бажаємо вам залишатися оптимістами, невтомно долати труднощі, які завжди чекають того, хто в дорозі. Миру, щастя та особистого добробуту вам і вашим рідним!

Обком комсомолу.

«НЕМА МУДРІШИХ ЗА НАРОД...»

ПРО НАШИХ АВТОРІВ

«Наша Кіровоградщина — край степів, тут небагато річок, обмалі дісів. І околиці Новомиргорода, — не виняток. Через район протікає невеличка й неглибока Вись. А на її берегах — села і села», — так написав у одному із своїх численних нарисів до газети наш активний позаштатний кореспондент М. О. Стоян. У одному з таких сіл народився й він сам. Чимале село Панчеве на берегах Великої Висі стало для нього не лише місцем, де прожив довге життя, а й колись його особливого таланту. Втім, про це трохи згодом. А спочатку — про багаторічну, невтомну, як у стародавніх літописців (порівняння це не випадкове), роботу з блокнотом і звичайною ручкою в руках.

Колись, гортаючи разом з товаришем літературний альманах, виданий, здається, ще до війни, ми були вражені: натрапили там на знайоме ім'я, що стояло поруч із знаменитими: Ю. Яновський, М. Бажан... Знали ми тоді Миколу Олександровича тільки з кількома публікаціями в «Молодому комуністі» та новомиргородській районці, і, звісно, не могли собі й близько уявити, що у нього аж такі «літературні стажі». Це вже тепер я починаю розуміти, який нелегкий вибір стояв, можливо, перед цією людиною: яка все своє життя — це знаю напевне — присвятила своїм рідним неясним розлогим степам...

Коли почала виходити вперше молодіжна газета в Кіровограді (називалася вона тоді «Сталінською зміною»), Микола Стоян навчався в Києві в університеті. Не можна без тремту душевного слухати його спогади про святкування в українській столиці 125-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. Та слухаючи трохи глухуватий, розважливий голос старого вчителя, раптом пригадуєш, що ці самісінькі спогади про бачене й пережите живуть не лише у щойно мовлених ним словах, а й вписані на папері багатою, барвистою народною мовою (Микола Олександрович пише як говорить: розкуто, неспішно, не цураючись народної примовки)... І чимало чого іншого, баченого й пережитого, чужого й відчуженого добрим серцем цього сивоногового, міцної статури чоловіка, лягало на папір — п'ятдесят літ тому й, можливо, вчора: втім, роки й десятиліття, які проминули перед його

очима — хіба це не вчора нашої історії?

«Рукописи не горять»... Ой, ще й як можуть вони палати, кинуті у безжалюсний вогонь чиєюсь байдужою чи зловмисною рукою! Але сьогодні мова про інше. Сьогодні хочеться говорити про те, що залишається. Ось відкриваю старий вже й доволі пошарпаний (бо читаний) том «Історії міст і сіл УРСР», присвячений нашій області. І вже наперед знаю, що серед авторів неодмінно побачу скромне: М. О. Стоян. Тому, що знаю: серед зацікавлень Миколи Олександровича (а їх безліч, і всі їх видно у його газетних рядках) почесне місце належить краєзнавству, історії свого краю. Тієї історії, яку ми нині відкриваємо для себе спочатку. І в літописі вже оновленої, позбавленої кон'юктурної шкаралуші підтасовок, написаної з болем і добротою історії, є сторінки невтомного вчителя з Панчєвого (згадайте хоч би його нарис про земляка — голову колгоспу, який, незважаючи на сталінський терор, дбав про людей). Втім, і сам Микола Олександрович із тих, для кого приземлено-життєве тверде «ми» було завжди переплетене з власним «я», а надії людей, яких віками звуть «простим народом», — із власними надіями й сподіваннями.

Затишне сільське обійстя в Панчєвому, де й нині живе з дружиною колишній вчитель української мови та літератури М. О. Стоян, зустріне вас усякою пори затишком і особливим споном. І садок побіля хати, й левадна, що відділяє вчительську садибу від річки, і бузники, і особливо самі господарі — все це нагадає вам щось назавжди, певно, загублене у поспіху, метушні й гомоні ваших буднів. Здається, в таких місцях живуть назини. Втім, щодо хати Миколи Олександровича, то тут вони справді живуть. І не тільки живуть, але й народжуються: дід Микола, як називають його кохані онуки, часті гості в дідовій хаті, — ще й добрий казкар.

Народна казка — це той ґрунт, на якому він, мов квіти вирощує, плекає свої дивні оповіді. Почав писати, як перше вчучення появилося на світ, та так з тих пір і не переставав. Його казки «підросли» разом з його онуками. Але виявилися не домашніми, не для хатнього ажитуку тільки, а такими, як і сам господар, — непосидю-

чими, небайдужими до людей, а отже, й людям... Бува, хто подивується: людини сім десятиків (такі й справді вже 70 літ!), а він казочками бавиться. Коли ж тоді, скажіть, людині бути казкарем, як не в 70 літ! Особливо якщо душа молодою лишилася, якщо зібралася в тій душі стільки пережитого

М. О. СТОЯН.

го, передуманого, переболілого. Вічні теми обирає для своїх казок Микола Олександрович: про вірність, про побратимство, про річку-степовичку. І впізнаєш у кожній його казці не якісь далекі казкові світи, а оцей ось реальний — колишні козацькі степи, тихоплинну Вись, історію нашу, жорстоку й героїчну, трагічну і людяну...

Очима казкаря дивиться на вас реальний світ у його казках. І ще очима громадянина бачить день сьогоднішній Микола Олександрович. Може, він сам назвав би ці слова занадто гучними, надміру пафосними — і, можливо, був би якоюсь мірою правий — так, як буває правий у своєму потязі до істинності, до звичайної людяності, буденної доброти...

А мені зараз чомусь уявляється, як М. О. Стоян працює над

черговим номером колгоспної стінгазети (коли почав до неї писати — вже й сам точно негадає, так давно те було). Так от, називається та газета, як то здебільшого й буває по колгоспах, «За високий урожай». Але на цьому, здається, й закінчується звичайність її. Далі вже починається творчість Миколи Олександровича — ота наснажена роками роздумів над життям і буднями творчість, завдяки якій панчєвська газета «За високий урожай» з дописами М. Стояна, на відміну від сотень своїх «однофамільців» у сотнях інших колгоспів, має серед колгоспників часом відгук не набагато менший, ніж найавторитетніша, більш як двомільйонна газета «Сільські вісті», і принаймні не менший, як районка або (що критися!) улюблена газета автора цих рядків «Молодий комуніст».

Певно, є в такому порівнянні доля умовності, або й іронії, на яку й Микола Олександрович доволі вдатний... А можливо, і чимала доля спрощення. Бо не надто просте життя випало прожити таким людям, як М. О. Стоян. І націнніше, що вони вніесли з нього — це не оціненний скарб народної мудрості. Бо мудрість ця начисто позбавлена усякої кон'юктурності — вона природна, як сама земля. Недарма все своє життя не втомлювався нагадувати людям старий учитель про багатство й неминучість вікових традицій (хоч, як показав час, і традиції можуть вмирати, коли нащадки цураються їх). Та, на щастя, завжди знаходяться люди, які розуміють це і опираються цьому. Микола Олександрович — один з таких. Ось і одну із своїх недавніх публікацій у районці він почав словами «Немає мудріших, ніж народ, вчителів...». У цих словах, здається мені, мимоволі висловив він і своє власне життя: credo. Адже він все життя вчився мудрості не лише у книжок, а й у рідного народу, щоб потім передавати цю мудрість іншим. Як до речі виявляється нам ця настояна на віках мудрість сьогодні, у дні обнадійливих перемін!

А тепер — про головну особливість таланту Миколи Олександровича. На мов розуміння, вона — в умінні бачити велике й неминуче у звичайному житті степу і його людей. Тому умінні, яке, сподіваюся, стає зрозумілим і з цих скупих газетних рядків...

С. ПЕТРЕНКО.

Новомиргородський район — Кіровоград.

ПІОНЕРІЯ РАДИТЬСЯ

Відбувся обласний піонерський форум. Його учасники розглянули питання про поточний момент в обласній піонерській організації.

Плідно працювали проблемні групи: розглянули проблеми керівництва ВЛКСМ піонерами, йшла мова про структуру піонерської організації області, про взаємодію зі школою. Говорили також про оновлення форм і методів діяльності піонерії, його матеріально-технічні та фінансово-економічні умови. Учасники форуму виробили для цього програму.

Відбулися вибори членів обласної ради піонерів, його бюро і голови.

ЗВІТ ПРО ФОРУМ ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ.

Наш юр.

ПРО ЩО МОВА?

НА ТРИБУНУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Т ДУЧИ на звітно-виборну районну конференцію, виступати не збирався. Але коли почалося обговорення доповіді, і один за одним спілчани почали скаржитися на погану організацію доповіді, не витримав. Не скажу, що на конференції не було серйозних виступів і ділових пропозицій, але коли сьогодні такі проблеми, хіба так важливо одне й те ж: мало кафе, дискотек, клубів, нікуди ввечері піти і т. д.? Вийшов на трибуну, щоб сказати: у мене і моїх товаришів така проблема не стоїть. Не тому, що у нас дозвілля і розваги добре організовані, ні. Хоча й інше: хто нам їх повинен організовувати, як не ми самі? Нам просто ніколи цим займатися. Пішов на роботу — ще темно, повернувся — вже темно. А домашнє господарство? Дві-три години попрацював, вже й ніч.

А збирання врожаю? Зимою, хтось думає, механізатор може газети читати й телевизор дивитися з ранку до вечора... Добре, якби так. Зараз ми вже закінчили польові роботи, ремонтуємо техніку. Але ж таки дякуємо нашим товаришам із міста — пролежні від цілодобового лежання нам не загрожують. Техніку для нас роблять таку, що нудьгувати ніколи. Комбайни в горді пополам ще якось витримують жнива, а тоді всю зиму перемещуєш кожну гасчку, аби не підвів тебе влітку. Та що там — ми новий комбайн одержуємо і тут же, ще до експлуатації, переварюємо окремі вузли (знаємо наперед, що не витримають). Останнім часом почали іронізувати: ми, мовляв, за все беремося — і за план, і за хліб, і за якість... Іронізувати можна. Але хто працював на нашій техніці у жнива без іронії скаже: битва це і є... хтось кого... Я працював на заводі імені Петровського в Херсоні, сам бачив, як наші комбайни роблять. Тим, що на експорт ідуть, — кожна деталька заміряється. А які помирають не підходяще, ідуть для своїх господарів.

Часто про це думаю: ми ж не здаємо не якісь зерно державі — у нас його просто не приймуть. І я думаю, що кожен із тих, хто причетний до випуску наших комбайнів, знає, в чому саме завинив перед селом...

ТЕХНІКА для села — це для прикладу. А хіба в інших галузях, на виробничих ділянках у нас справи кращі? Тан чому ж одразу про розваги? Хіба сьогодні немає розмов важливіших? Якщо хто прочитає в моїх словах образ, то я її не приховую. Про сільську молодь, про її проблеми ми згадуємо переважно тоді, коли в міському магазині якісь сільськогосподарський продукт стає в дефіциті. І починаємо «штовхати» лозунги про закріплення молоді на селі. Я особисто у колгоспі працюю десять років. Сам виріс у селі. Була в мене можливість порівняти свій хліб і той, що заробляють у місті. Тому агітувати за село не треба — не втік з нього, коли було важче, не втечу й тепер, коли з'явилася надія на його оновлення. Але хотів би, щоб перед моїми синами не стояла така проблема — їхати у місто чи залишатися в колгоспі. Щоб вибір на користь села органічно випливав із самого устрою сільської сім'ї. Не секрет, що наші батьки, снуштувавши чимало трудової, свідомо відправляли нас у місто, аби ми влаштувалися легше у цьому житті. Я вже говорив, як приблизно проходила моя доба. Квартиру я теж не ченароками, а взяв позичку і збудував дім. І сьогодні ще є чимало роботи. Тримав у норову, лідське господарство. Мої діти виростають і бачать — у батьна роботи з ранку й до ночі... Уже зараз намагаються хоч у чомусь допомогти. І ось я думаю: ми такі щось напугали із трудовим вихованням нинішнього покоління (хоч скільки говорили про нього!). Маю на увазі, ясна річ, переважно не сільських дітей. Що як не суцільна нудьга цілого покоління молодих людей породила рокери, «металісти», неформали? І тепер ще з виглядом, що робимо важливу справу, вивчаємо їхні проблеми...

Ні, я далекий від бюрократичних закликів, що давайте, мовляв, краще працювати, і все у нас буде. Сьогодні уже зрозуміло, що понадплановою продукцією народ не нагодують... Але що саме треба зробити, аби краще працювати — треба думати всерйоз усім нам. І громадським організаціям теж.

Я БУВ недавно у Польщі, Чехословаччині. Вірите, образливо було, коли від своїх зарубіжних ровесників доводилося чути жерти, що ми, мовляв, перебуваю проголошили і тепер чекаємо, хто ж нам її зробить... Але ж воно так і є. Хтось ходить собі по барах, нудьгує і чекає, хто хтось змінить наше життя на краще. Прощу зрозуміти мене правильно: я не проти барів, не проти відпочинку і саме такого, якого хоче молодь. Тільки б не робити з цього проблеми. На Заході таких проблем не

має... Нам би інші вирішити. І одна з тих, яка хвилює особисто мене, — взаємовідносини міста й села.

Хтось скаже, що образи мої як сільського жителя не нові, про це всі знають. Знають і про те, що селу потрібні дороги. Дуже потрібні. Чому ж промислові підприємства від нас хліба та молока чекають як належаного, а щоб дорогу побудувати — одне на одного кивають...

Знають усі про те, що нам потрібна якісна техніка. А де вона? Землю нашого колгоспу могли б обслуговувати 50 чоловік, а зараз не тракторній бригаді нас удвічі більше...

Загальновідомо також, що в міській молоді більше можливостей для духовного розвитку, ніж у нас. Але ж коли нам... Ті знання, які одержують наші діти в сільській школі (часто некомплектною кадрами), нерідко стають єдиним джерелом їхнього розвитку. Ні бібліотеки нормальної, ні клубу, ні спортзалу. Та й ми, дорослі, дітям своїм у цьому не помічники. Он у нас на тракторній середній вік працівників — 30 років. У кожного сім'я, дітлахи підрастають. Але ж у кожного на першому місці робота. От зараз кожен із нас поки відремонтує 2 комбайни, трактор, там уже і весняні польові роботи почнуться. З дітьми спілкуєшся, коли щось робити вдома, так би мовити, мимохідь. Але, що я помітив: із наших сільських дітей, які змалечку працюють батьки, не такі вже й погані люди виростають!

Сьогодні молодь дискутує, потрібен їй комсомол чи ні. Зазначте, розпочали цю дискусію не в селі. А чого дискутувати? Дивлячись, які люди будуть у комсомолі, тоді й вирішувати, потрібен він чи ні. Якщо бюрократи — ні. Рокери, «металісти» теж, думаю, ні. Але якщо такі молоді люди, котрі не тільки бачать наші «вузькі місця», а й здатні ліквідувати їх — так! Для чого придумувати щось нове — Рух, численні народні фронти... Є ж громадсько-політична організація — ВЛКСМ. Можливо, просто варто наповнити справи її новим змістом? Революційним. Чомусь боїмося цього слова...

Іван ГОЛОВАНОВ, член КПРС, механізатор колгоспу імені Кірова, член бюро Знаменського міського комсомолу.

8 грудня починається звітно-виборна конференція комсомолів області

3

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

2 грудня 1989 року

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ

«Марсі за комплімант!»

РЕЗОНАНС

На матеріал, надрукований під таким заголовком у номері «Молодого комуніста» від 11 листопада 1989 року, до редакції надійшло чимало відгуків. Пропонуємо Вашій увазі уривки з двох листів, у яких висловлюються протилежні думки. Публікація породила, як бачимо, суперечливі відгуки. Хотілось би, щоб це була суперечка, у якій народжується істина...

З листа кіровоградця І. В. ІГНАТОВА: «...Ви, редакция, напалися на секретаря Ермокова, як коршуни. Значить, вам можна агітувати проти комсомолу, а йому як другому секретарю Кіровоградського райкому комсомолу не можна хіба захищати права ВЛКСМ? Немає у вас ніякої управи! Вже гадили, гадили комсомол і ніхто вашу газету не перевіряє. Ви ліберали, захищаєте газету Кобзаря В. «Думку»; значить, вам можна? А секретарю Ермокову законно не можна? Правильно він написав: наступ на ВЛКСМ з боку вашої газети відкритий і хитрий, ліберальний; заспокойтесь, ваша перемога, бо ніхто вас не контролює, що ви хочете, те й пишете. Нехай прийдуть з «Правди України» та розгадають вашу загадку. Ото одна «Правда України» пише правду і на неї ненависть, а ви ліберали всі — і ваші поети, і письменники — рухівці, спілчани — теж. Що вам поганого зробив комсомол?..»

З листа мешканця Новомиргорода, комуніста М. А. СУРЖКА: «Не без хвилювання прочитав відкритий лист редколегії «МК» «Марсі за комплімант!». Я комуніст і читаю з великим задоволенням «Молодий комуніст». Хочу сказати, що газета популярна у нас. Дуже-дуже був я здивований «Обращением секретаря комсомольських організацій г. Кіровограда!». Як комуніст я не вірю в те «Обращение...». Адже ж у нас стільки чудових молодих людей, в тому числі й комсомольців. Думаю, що й більшість із вас теж люди, які не втратили під ногами землі рідної, люди, які зможуть видобути з глибини свого серця іскру правди й сказати: «Ні, я того «Обращения» не писав і не сприймаю його». Якщо вже й критикувати газету, то слід на конструктивній основі. А йти з голоблею там, де й хворостини лоскоче, — невелика мудрість».

Б УРХЛИВЕ XIV століття, коли гриміли битви на Синих Водах, Білобережжі, коли відбулася Куликівська битва, здавалося, стихло сльот після страшної поразки великого князя литовського Вітовта біля гирла Ворскли. Переможець, татарський воєначальник Едигей, здавалося, закладе міцну основу для нового татарського панування в Подніпров'ї. Та не так сталося, як гадалось. Вітовт був не з тих, кого можна поставити на коліна.

Історик М. М. Карамзін так зобразив великого князя литовського: «...він в тілі малому зміщав душу велику; зміг користуватися випадком і часом; керувати народом і князями, нагороджувати і карати; за столом, у дорозі, на полюванні займався справами; збагачуючи скарбницю війною і торгівлею, збираючи незліченну кількість срібла і золота, роздавав його щедро, але завжди з користю для себе; людянолюбства не відав; сміявся над правилами державного керівництва; нині давав, завтра відбирав без вини; не шукав любові, задовольняючись страхом; в утлах відзначався тверезістю і, подібно Ольгердові, не пив ні вина, ні міцного меду...». Звичайно, поразка 1399 року боляче вдарила по амбіціях Вітовта. Однак не змусила поступитися землями між Дніпром і Дністром, які клином спускалися до Чорного моря. Простори нинішньої Кіровоградщини частково було віддано під поселення людності хана Тохтамиша, союзника Вітовтового у боротьбі проти Едигея.

Тохтамиш, Чингісової крові, воював з причорноморськими татарами, вважаючи їх не кривими своїми, а кипчаками, тобто половцями. Підлеглі Тохтамиша одержували у користування нові землі. Наприклад, потомки хана Хаджибея, переможеного ще Ольгердом, отримали місця навколо збудованої Вітовтом фортеці Хаджибей, де тепер Одеса. Цей ханський рід згодом, до речі, показався під прізвиськом Кочубеїв. Так само не чужі татарського походження пізніші козацькі роди Чечеліїв, Камбурліїв, Гебердіїв, що мали маєтності на Єлисаветградщині вже за часів Катерини другої. І сьогодні на карті області збереглися села Чечелівка, Камбурлівка і т. п. Та й деякі наші гідроніми наводять на думку про татарську присутність.

Підтримка Тохтамишевих татар значною мірою дозволила Вітовтові закріпитися на загарбаних Литвою землях. Але він і сам не марнував часу. На кінець XIV і далі до середини XV століття з'являлися міста, зводилися укріплені замки. Сьогоднішня Кіровоградщина, як вінком, була оточена новими поселеннями. На заході — Брацлав, Вінниця, Бар; на півночі — Звенигород, Черкаси, Чигирин. Схід прикривався Кичкасом, Гебердієвим Рогом, Микитиним Рогом; а з півдня панували над просторами Соколиць, Балаклія на Південному Бузі, Хаджибей на березі моря.

Кілька слів про укріплення замків Гебердіїв Ріг. Його було заплановано як опорний; знаходився він поміж гирлами Псла і Ворскли, але не на лівому березі Дніпра, а на стрімкому правому. За теперішніми орієнтирами, височів замок між селами Деріївкою і Куцеволівкою, що нині в Онуфріївському районі. Саме тут спинається круте підвищення, ду-

дяльність цього князя, що заселяв раніше спустошені землі, засновував міста й укріплення, зводив мости (до речі, в селі Вітовтів Брід на Миколаївщині до нині є міст через Південний Буг; на тому місці моста було прокладено вперше в добу Вітовта). Такою була цілеспрямована державна політика князя. Наступники Вітовтові, не маючи його здібностей і авторитету, вели довгі усобиці, втягуючи в них знать та посполитих. Литва, не без впливу Польщі, де панувала філософія «Після нас хоч потоп», втрачала свої позиції, а далі зовсім махнула рукою на далекі південні землі. Влада князів відступила на північ, а в зворотньому напрямі котилися й котилися хвилі народної колонізації.

Якийсь час здавалося, що кримчаки заповнять порожнечу, та і-

коли вона існувала насправді. Ця риса — чи не найбільша його вада — зміцніла, певно, в часи козащини, коли всі козаки були рівні між собою і нетерпимі до феодальної зверхності...

Та повернімося до історичної канви. Населення наших неозорих степів також доволі швидко мінялося. Раніше, складаючись переважно із Тохтамишевих татар, воно невпинно насичувалося слов'янським елементом — вихідцями зі старих корінних українських земель, котрі втікали від все наростаючого тиску чужих і своїх феодалів. Татари все більше й більше розчинялися у цьому слов'янському морі. Пізніші історичні особи — такі, як, скажімо, князі Кочубеї, князі Глинські, або легендарний Остап Дашкович, хоч і мали серед предків знатних та-

Культура колодязів, принесена монголами із Середньої Азії, не була освоєна українцями в повній мірі. Тому й бачимо саме по річках і балках Кіровоградщини, нанизані, як намистини на нитці, хутори, зимівники, села... Тільки відсутність письмових відомостей (що й не дивно за тих конкретних умов) не дає змоги точніше датувати заснування багатьох наших сіл ранішими часами, ніж ті, що вказані в «Історії міст і сіл».

Ще одна риса українця — це прив'язаність до збудованого ним самим житла, бо не так легко покинути нажите власним горбом. А вже діти його [іх у кожній сім'ї] було не стільки, як заведено нині йшли далі. Це тільки сьогодні світять битими вікнами сільські хати, а ми, «цивілізовані», вже не вміємо «ні хліба спекти, ні коня запрягти». Ось чого наробили всякі економічні і політичні переиручення — та це вже, як мовиться, інша історія...

Повернімося однак у XV століття. Бачимо, що до новіших часів наш край прийшов не пустельним, а, як свідчать Д. І. Яворницький, залюдненим і квітучим. До цього ж висновку прийдемо, скориставшись іншою логічною побудовою. М. О. Пашутін в «Історичному нарисі м. Єлисаветграда» згадує про похід кримських татар на фортецю св. Єлисавети 1769 року. Крим-Гірей не відважився штурмувати укріплення і лише по-руйнував прилеглі поселення Лелеківки та Цибулівки. Отже, через п'ятнадцять років після заснування Єлисаветграда біля нього вже існували поселення Лелеківка й Цибулівка. Трохи поміркуймо. Чи згадав би автор «Нарису...» про поселення, якби це були якісь малі хутори чи зимівники, яких там було в навколишніх місцях? Ні, не згадав би. Це були, очевидно, великі залюднені села. Історики знають, що село виростає не раптом, а разом з кількома поколіннями людей, тобто протягом 50—100 років. Тобто, задовго до виникнення Єлисаветграда ці місця були добре обжиті.

Недавно Кіровоград облетіла сенсаційна заїстка: на Великій Балці знайдено хату із табличкою, що свідчить про часи давніші, ніж часи заснування нашої фортеці («Кіровоградська правда» за 7 жовтня). Певно, вже 1752 року, до історичного 1754, тут існувало місто. Бо та металева табличка є страховим свідченням і вказує на високорозвинені соціальні відносини, притаманні цілком сформованому місту. Якби те місто виникло зненацька, помахом чийсь (хоч і царської) руки, то подія була б зафіксована документально. Але сталося не так, тому й маємо підстави думати, що якесь велике село чи містечко (можливо, під назвою Велика Балка) непомітно перетворилося у місто; тоді історію Кіровограда слід починати не з середини XVIII, а прийнятніше з XVII століття. Та й суто українські назви Лелеківка, Балка, Куцівка, можливо — Ковалівка змушують вірити в заселення району Кіровограда ще за часів Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького чи одразу після Руїни... А вже назви Арнаутівка, Масляниківка, Балахівка, Первозванівка свідчать про приплив

НА ЩАСТЯ, ПРИ ПИЛЬНІШОМУ ПОГЛЯДІ ВСЕ ВИГЛЯДАЄ НЕ ТАК ВЖЕ Й БЕЗНАДІЙНО...

же вигідне для оборони, з якого можна пильнувати Дніпро, а в разі потреби і обстріляти його з гармат [за часів Вітовта на Україну вже проникла вогнепальна зброя].

На замок Вітовт покладав надії як на базу у битві 1399 року при гирлі Ворскли, коли після двох вдалих походів на Україну затіяв третій. Та його восьмидесятитисячна армія розгромила столична татарська. З висот Гебердієвого Рогу можна було спостерігати хід битви за Дніпром, адже відстань складала десь кілометрів десять-п'ятнадцять. Майже сотню років після цього здіймався замок на Гебердієвім Розі і лише наприкінці XV століття був зруйнований татарами, після чого не відновлювався. Така ж доля спіткала Хаджибей, Соколиць, Кичкас та інші замки, вивершені волею Вітовта.

торія розпорядилась інакше. За історично короткий час без великих потрясінь, зрушень і хвилювань, під захистом литовських дружин, відродившись після, здавалось би, непоправних поразок, у глибинах слов'янського світу викристалізувалася й розрослася українська народність. Якщо в XIV столітті цей процес відбувався підспудно, то в XV він проявився в усій силі й змозі. У невпинній боротьбі міцніла і гартувалася національний характер тогочасних українців — відкритих душень, потаємних і мстивих до ворога. Обставини життя формували працьовитість, наполегливість аж до впертості; українці — традиціоналіст, він здавна сповідував філософію: діди наші так жили і ми так будемо. Для нього не було характерним легке визнання чийсь переваги, навіть

тар, але вже вважали себе українцями. Як показовий, розглянемо приклад черкаського старости Остапа Дашковича. Сучасники описували цього чоловіка так: «...Його лице, увесь вигляд тіла й одяг — все було чисто татарське. Він знав їхню мову і, часто буваючи на розвідах, він зоставався невідомим в їхньому таборі: його вважали за татарина, і завдяки тому, довідавшись про їхні справи, він розбивав їх усент...».

Отже, українська людинність заповняла степ. Офіційне державне заселення краю поступилося стихійному народному заселенню, традиції якого, до речі, наші предки принесли з глибини тисячоліть. З певністю говоримо, що рух той відбувався азовом річок, як було й за віки до того у звичаях слов'янства. Потреби повсякденного життя вимагали наявності води, особливо в умовах сухого степу,

нової людності із Балкан, Росії, Угорщини.

До чого всі ці роздуми? А ось до чого: чи не пора нам уже пошукати наразі глибших своїх коренів на Кіровоградщині, ніж ті, про які мовилося дотепер? Адже, визнаючи відверто, не так давно до цієї теми було прийнято підходити з мірками, визначеними ще придворними теоретиками Катерини другої, поводитим яких був зайшлий історик Міллер. Відлуння таких поглядів — не лише в «Історичних полотнох» Валентина Пікуля, а й у деяких байдужих, без душі й об'єктивності написаних краєзнавчих працях новітніх науковців. На щастя, історію можна викривити, але знищити — ніяк...

Л. БАГАЦЬКИЙ.

м. Кіровоград.

Від критики — до конкретики

Важко ще буває говорити правду. Хоча б тому, що до гласності на районному рівні ми ще «не доросли». Навіть найсміливіші виступи делегатів 45-ї районної комсомольської конференції в Бобринці несли в собі компроміс, гібрид з одного боку — поступок перед вчорашніми звичаями, а з іншого — благородних намагань поширити темпи перебудови. Воно й не дивно. Таки не легко, виявляється, зрестися з того права, за яким жили багато років: «щоб і сіно було ціле, і кози ситі, та й воки не голодні...». Отож, прослухавши звітну доповідь першого секретаря райкому комсомолу Ю. Присяжного, певна частина делегатів почала нудитися, або, вірніше, займатися своїми справами. Хтось переглядав щойно придбані книги, інші пошелки обговорювали «катаклізми» місцевого значення, а дехто примовчував... подрімати. Чому так? Все допомогло пояснити слова із виступу секретаря комсомольської організації райвідділу внутрішніх справ О. Трав'янка: «Біль-

шість доповіді — фікція. Не на належному рівні робота спільчан у нашому районі. Справжнім барометром тут є зростання злочинності серед молоді...».

І в подальших виступах була констатація наболілих проблем. Зокрема, секретар комсомольської організації радгоспу імені Свердлова Марина Пасниченко наголосила на необхідності найоперативнішого вирішення питань про те, щоб залишити певний процент коштів від внесків на рахунок первинної.

Не раз звучали закиди, що в тій чи іншій організації не відбувається (а чи й відбувається у районі в цілому?) радикальних змін ні в стилі, ні в напрямках роботи апарату комсомольського райкому. Паперотворчість як процвітала, так і процвітає. Рідко які заходи проводилися нешаблонно. А якщо й було кілька неординарних молодіжних зустрічей, то райкомівцям не вистачало на них аргументованості при обговоренні подій і фактів, щирості, якщо хочете — партійної переконаності.

Запальним, відвертим був виступ комсомолки з радгоспу

«Червоний землероб» Н. Пелиш.

— Не виховати зайця вовком, — сказала вона. — Не буде без сміливої розмови конкретних справ у комсомолі. А значить — під сумнівом і він сам. Наведу приклад. Всі наші комсомольці відчували неправомірність дій адміністрації господарства стосовно до комсомольця-орендаря Зварича. А на захист не виступили. Знову спрацювало старе правило: «Моя хата скраю»...

Але ж, думалося авторів цих рядків у ході обговорення, критики у нас завжди було багато, цінних вказівок «зверху» і підказок «знизу» теж ніколи комсомолові не бракувало... Дуже мало було тільки справді захоплюючих, конкретних дій з боку спільчан. А значить, і справжніх організаторів, ділових, ініціативних і компетентних лідерів. Потрібна, ой, як потрібна спільці молоді спрямованість на практичний діалог! Про це явраз і говорив комсомольський ватажок з колгоспу імені 40-річчя Жовтня:

— Трудитися ми вміємо. І поряд з досвідченими нетриснівці шанують за хорошу працю і молодих. Зокрема, механізаторів-орендарів. Менше тріснотні, побільше конкретної роботи — так намагаємося жити... Тільки й відпочинку для

нас не остання справа. Ми обов'язково повинні переобладнати стару школу в молодіжний центр. Брати найактивнішу участь у зведенні будинку для ветеранів війни праці. Досить очікувати допомоги зверху. Звертаєшся ми при нагоді до представника ЦК комсомолу, аби допоміг у придбанні спортивної форми та інвентаря для колгоспної футбольної команди. Нічого з того не вийшло...

По-діловому прозвучали на районному комсомольському форумі слова першого секретаря райкому Компартії України А. Пітенка. Особливо зачепило за живе звертання до молодого зоотехніка Галини Безверхої, яка говорила перед тим про проблеми праці й відпочинку працівників ферм.

— Погляньте, — сказав партійний секретар, — яка вона молода і «ще й ростом невеличка», а скільки енергії, скільки бажання змінити життя молоді села на краще! Не витає вона в позашкільних дільцях, домагається найнеобхіднішого нині — придбати кормороздатчики, збудувати молочну лабораторію... В цих питаннях і райком партії дійсно відчуває необхідність термінової дії. Потрібна тільки не дріб'язкова опі-

ка з боку райкому, а саме підтримка...

Прийшло було бачити, як дружно всі присутні підтримали Г. Корп'якову, котра закликала до активізації молодих у спорудженні пам'ятника полеглим у Великій Вітчизняній війні та воїнам-«афганцям». Йшлося також про широку участь молодих у створенні книги Пам'яті.

Всі ділові й конструктивні пропозиції висловлені того дня, знайшли своє відображення в постанові конференції. Дуже хотілось би, щоб всі вони знайшли і своє конкретне втілення. Саме на цьому наголосив у своєму виступі на конференції другий секретар обкому ЛКСМ України М. Паладій.

Відбувся також організаційний пленум райкому комсомолу. Першим секретарем обрано О. ПОНОМАРЕНКА, другим — М. ДЕРЕВ'ЯНЧЕНКА, секретарем — завідувачем відділом учнівської молоді — С. ШЕСТАКОВА.

Ю. Присяжний, згідно поданої заяви, за власним бажанням перейшов на господарську роботу.

М. ЯЩЕНКО.

м. Бобринець.

СТРАСТІ ПО СЕРГІЮ

ПІВДОБИ ПРОРИВУ В ДЕМОКРАТІЮ

КОЛИ ми друкували нотатки про розширені збори комсомольського активу обласного центру і наступний за ними спільний пленум райкомів і міськкому ЛКСМУ, мабуть, уважний і зацікавлений читач міг сміливо прогнозувати кипіння пристрастей на 35-й міській звітно-виборній комсомольській конференції, котра пройшла 25 листопада. Що ж, дійсність явно перевершила чимало сподівань. Це, можливо, не зосім стосується хіба що тривалості конференції (разом з організаційним пленумом усе зайняло 12 з половиною годин). Та ще галасу виявилось надміру, отого, що зветься неконструктивним (ще б утриматися від послуг двох мікрофонів у залі!). А бутербродів — ненадого (коли «точка» з іством евакуйовали вже після другої перерви, все, як виявилось, ще тільки починалося...).

Є, гадаю, резон стисло викласти весь хід конференції за хронологією замість будувати враження на заздалегідь продуманих каркасах. Це може бути цікавішим заняттям, бо було чимало несподіванок.

Незайве пригадати, що вперше делегати на конференції обиралися напрямом за первинних (районні звіти і вибори в Кіровограді не проводилися). Це був уже завідомо демократичний підхід. Багато хто з делегатів явно прибув якщо не з дорученням від своїх спільчан виступити, то принаймні не відсидіти. До початку конференції більшість-таки не обкладала бумажний журналів столик, а активно спілкувалася. Ще б пак — чим не нагода перекинути фразою з колегою, обмінятися враженнями про фотостенди, скажімо, з минулих конференцій...

Багато хто відверто сторонився гамору й заглиблювався в цілу папку, документів, вручених при реєстрації. Це і пам'ятка делегату, і цілий сім проектів резолюцій, і чотири списки з кандидатами до майбутнього міського комсомолу, членів ревізійної комісії та рекомендованих до обрання на наступний обласний конференції членів та секретарями обкому ЛКСМУ... Дзвінок до початку снілка недовго, і 524 делегати стали зосереджено-емоційно слухати звітну доповідь міському та ревізійної комісії.

Свої враження про почуте я в перерві міг порівняти з думками інших делегатів. Ось почути епітети: «По-діловому, самокритично», «сухо, непереконливо», «не доповідь, а передовиця з газети»... Діапазон широкий, але відомо, що людя властиво мати власні думки. Особито мені доповіди видалися неповною (стосовно висвітлення роботи з піонерами, скажімо; відчувалося, що вона різко розпадається на кілька частин — далось взяти вимушене зшивання звітних матеріалів Ленінського, Кіровського й самого міського). Іще — надто вона хибувала на старанні змаювання проблем (особливо з діяльністю госпрозрахункових формувань) й

риторичні запити в бік вищестоящих організацій. Але сприймалася жваво: очевидним було те, що доповідач — перший секретар міському ЛКСМУ Сергій Алімов — вільно орієнтувався в більшості питань, про які заходила мова. Хоча він наприкінці й зауважив, що свідомо не оцінював роботи членів бюро та секретарів міському й райкомів комсомолу і поклав це на конференцію, але згодом виявилось, що цей його заклик мало хто підтримав ід час обговорення.

У своїх виступах не всі делегати реагували на доповідь — видно, свої слова вони продумували добре, але все ж напередодні конференції. Тому вони сприймалися іноді як самозвіти, іноді як зойки з нагоди (не більше). Але тон виступам доповідь задавала, фант. Перший секретар Кіровського райкому комсомолу Валерій МАЛИШОК наголосив на потребі паралельних ВЛКСМ формувань молоді, важливості політизації роботи з молоддю. Як і доповідач, він гідно оцінив практичну передвиборну платформу міської партійної організації, яка висловила повну політичну довіру комсомольцям і неспівчливості молоді міста, викликала підтримувати громадсько значимі ініціативи спільчан і з наступного року виділяти молодіжні проблеми до окремого розділу плану соціально-економічного розвитку міста. В. Малишок підтримав запропонований проектом резолюції «Про демократизацію внутрішнього життя міської комсомольської організації» пункт про забезпечення повної гласності в роботі міському комсомолу через друкований орган міської комсомольської організації. Від нього також надійшла пропозиція організувати в межах міста економічний лінек, молодіжний банк; соціальну програму «Молода сім'я» з соціально-психологічним центром допомоги молоді (панацея від розлучень?). У делікатному питанні фінансів, враховуючи блискучу діяльність госпрозрахункових формувань при міському, В. Малишок запропонував первинним не ділитися з міським своїми внесками.

Від імені спільчан ВО «Радій» Олександр НАСТОЯЩИЙ поділявся враженнями про звіти і вибори в себе на підприємстві, обгрунтував рішення спільчан оцінити роботу заводського комітету комсомолу на «незадовільно», пов'язавши це із загальною кризою Спілки, відсутністю у молоді підприємства власного фонду, фінансовою залежністю тощо.

Почавши із пропозиції порушити рішення ЦК ВЛКСМ обирати делегатів на XXI з'їзд комсомолу лише з обласних конференцій, представник КіСМУ, Пилип ГЕЛЬБАК згодом, без перебільшення, заволодів увагою значної частини аудиторії своїми, може, й несподіваними, на перший погляд, але продуманими пропозиціями. Він першим закликав провести фактично альтернативні вибори нового складу міському замість таємного голосування. Критикуючи роботу МК ЛКСМУ, голова міського клубу воїнів-інтернаціоналістів та воїнів запасу Сергій ПОЛЯКОВ нарікав на слабку активність суто міському, яка підмінялася більш

чи менш помітною роботою його апарату. І, як кажуть, пішло-поїхало... За створення спілки секретарів міста гаряче виступив перший секретар Ленінського РК ЛКСМУ Юрій БІЛКО. За рахунок, у першу чергу, об'єднання звільнених секретарів, на його думку, певніше посувалася б дальша демократизація і політизація первинних, зріс би авторитет молодого комуніста.

Багато хто з делегатів добре знає в обличчя голову МЖК «Надія» Олександра КОЛОМАЦЬКОГО. Однак його заклики не загубити святу справу (дослідно), не перетворювати участь у будівництві молодіжних житлових комплексів лише у вибивання житла, заклинами явно і залишилися. Відчувалося: надто хронічною є житлова хвороба, і надії на щось більше, крім проживання в МЖК, «Надії» так і залишались. «Дух возродіт» — звучало в його виступі часто, але, леле, скільки скептичних делегатських обличчя я помітив! Настроєна агресивно і по-діловому аудиторія безжалібно зігнала оплесками першого і, як виявилось, єдиного виступаючого (заступника секретаря і/к ВО «Червона зірка» Ірину Бульбу), хто віршив випробувати настрий мас пафосних тирад. Сергій БАЛАНОВСЬКИЙ (директор молодіжного виробничого центру) тверезо проаналізував причини кризи Спілки в масштабах міста, аргументував її захопленням кількістю на шкоду якості. Сергій запропонував уповноважити міському об'єднати різні молодіжні формування і виробити єдину програму дій. Учень будівельного технікуму Юрій КОМПАНИЄЦЬ констатував ті ж, що й у минулому, проблеми учнів, говорив про ганебний підхід до практикантів цього закладу (розрядники працюють підсобно), туманні перспективи з працевлаштування випускників...

Пожвавлення (особливо жіночої частини делегації) внесла Ганна АНТОНЬЄВА — делегат від ММЦ ТОМУ. Вона гостро пройшла по розкоординації зусиль ТОМУ (господарстві за рахунок заводу у виховній роботі), закликала переглянути первинну ідею об'єднання молодіжних організацій. Делегат О. ДОЛГОПОЛОВ висловив сумнів у повноті пропозиції Ганни. Антоньєвою інформації, закликав не захоплюватися заорганізованістю. Ветеран Спілки О. Г. ВЕТРОВА підтримала спільний тонус аудиторії. Георгій ТОПОР, нагадавши делегатам про «пряму лінію» для читачів «Комсомолки» з гласною комітету в справах молоді В. І. Цибухом, викликався передати йому питання і згодом коротко виклав конференції зміст розмови. В. І. Цибух розділив тригогу про звільнення з вирішенням молодіжних проблем, але поділявся й міркуваннями щодо надмірного захоплення молодіжними організаціями суто господарською діяльністю...

Делегат Надія ДЖОГАН наголосила на людському факторі виборного активу, його вазі, зокрема, в її безпосередній роботі слідчого. Перший секретар ОК ЛКСМУ Сергій СНОПКОВ, на відміну від багатьох попередніх ви-

ступаючих, резонно вказав про недопустимість пускати на самопливу роботу в первинний (між іншим, це був один з вагомих аргументів у доконференційному відстоюванні міським комсомолу своєї нової моделі), підкреслив важливість створеного при обкомі навчально-методичного центру, наголосив на очевидному на сьогодні шляху зростання політичної активності спільчан — підготовці до висування своїх кандидатів на вибори. Добре поставленим голосом делегат від тресту «Кіровоградбуд» Андрій ГАБЕЛКО нагадав про важливість оцінки конференцією проектів Статуту й Програми ВЛКСМ; запропонував оперативно при МК ЛКСМУ створити штаб по проведенню передвиборної кампанії. Явно «в десятку» була його критика про вакуум на місці зниклої системи комсомольського політнавчання; вніс він і ряд суттєвих доповнень у пропонуваній проект резолюції «Про демократизацію внутрішнього життя». Думку Андрія підтримала й делегат В. БРЕУРОШ від УТО «Кіровоград».

У перерві роботи конференції спеціальна комісія по доопрацюванню проектів резолюцій (зізнаюсь — був її членом — не без суперечок) вносила наведені вище й передані в секретаріат пропозиції до текстів. Після обговорення (воно відчутно затяглося через слабку інформованість окремих виступаючих про свої дійсні права) конференція ухвалила, крім уже згаданих, резолюції «Про пріоритетні напрями діяльності міської комсомольської організації», «Про студентство», «Про молодіжну політику», «Про економічну політику міської комсомольської організації» та «Про комсомол шкіл і СПТУ». Неможливо за браком місця хоч у тезах їх процитувати, але, гадаю, у читачів «Молодого комунара» ще буде нагода познакомиться з ними, скажімо, через публікацію програми дій новоствореного міському комсомолу.

А потім був сплеск пошвавлення. Судить із реплік: «Ви що, не довіряєте пленуму обрати свого першого?», «Що не заборонено, те дозволено!», «Це не довіра, а бажання самим брати участь у демократизації Спілки», «Можна провести пленум нового міському разом з делегатами, залишивши їм право дорадчого голосу...», «Недемократично!». Не пройшла й компромісна пропозиція («давайте ж відверто не порушувати інструкції») обговорити кандидатуру й рекомендувати пленуму її затвердити — «забалотуйте, знаєм вас!».

Поставлене на голосування питання щодо обрання першого секретаря МК ЛКСМУ прямим голосуванням помітно більшістю голосів переважило пропозицію (статутну) залишити це на розгляд оргпленуму.

Перед щемною процедурою виборів першого, після наради представників делегацій, конференції були запропоновані канди-

датури членів міському комсомолу та ревізійної комісії, кандидатури членів та секретарів обкому комсомолу для таємного голосування.

І ось на розгляд делегатів виносяться кандидатури першого секретаря Ленінського РК ЛКСМУ Ю. Білка, другого секретаря Кіровського РК ЛКСМУ І. Ермакова, контролера ВО «Радій» О. Настоящого, першого секретаря Кіровського РК ЛКСМУ В. Мелишка та С. Алімова — нинішнього першого секретаря міському комсомолу. Та досить було Юрію Білку, зізнавшись у недовірливості, попросити самовідвід — мовби греблю прорвало. Кожен з чергових альтернативних кандидатів... зробив те саме. Крім С. Алімова.

Як тут було не розділити запального обурення делегата з «Гідросили» Ігоря Четвертака, котрий здивовано, ніби сам до себе, перепитав, пощо було влаштовувати всю цю феєрію з прямим голосуванням, якщо «альтернативи» збиралися брати самовідводи. Дійсно, сцена не з кращої п'єси. Атмосферу розчарування безуспішно спробував розрядити П. Гельбак (він запропонував свою кандидатуру), але з епітетом «наступник Оболєнського») він забрав свої слова.

С. Алімов: «Я збирався йти з комсомольської роботи... Але тепер вже не маю права...». Дійсно, його як ініціатора багато чого в місті і хрещеного батька чотирьох міському не раз і не два згадували незлим тихим словом. Із 39-ма, хто утримався, та кількома «проти» кандидат у перші С. Алімов через 5 «вилик знову став першим».

Наприкінці роботи конференції деякі з делегатів за розігрівом дістали путівки БММТ «Супутник» для поїздки країною й за кордон.

У роботі конференції взяв участь і виступив перший секретар міського комітету Компартії України Г. Т. Костромін, голова міськвиконкому М. П. Рибальченко.

Відбувся організаційний пленум міському комсомолу. Другим секретарем обрано Ігоря ЕРМАКОВА; секретарем з питань учнівської молоді (формування посади за новою структурою буде уточнено) — Миколу ЖИВАНОВА; заворгом — Юрія БІЛКА.

І. ВАЛИЧ.

Відбулася також Олександрійська міська звітно-виборна комсомольська конференція. На організаційному пленумі після конференції першим секретарем міському комсомолу обрано Василя МОРОЗА, другим — Сергія ГРИЦЕНКА, секретарем — заведілом учнівської молоді — Валентину БАРАНОВСЬКУ.

У нас в гостях
газета
«Московский
комсомолец»

У будь-якій редакції робочий день починається з листів. Листи-роздуми і листи-подяки, листи з порадами на адресу газети, і листи з критикою тої чи іншої статті — всі вони лягають на стіл редактора і уважно вивчаються.

Останнім часом нерідко зустрічаються листи з одним-єдиним проханням: допоможіть підписатися на вашу газету. Зворотня адреса: Владивосток і Курган, Архангельськ і Алма-Ата. Шкода, але поки що ми змушені відповісти, що розповсюджується «Московский комсомолец» лише в Москві і Підмосков'ї.

І все ж можливість розширити коло своїх знайомих є, а тому велике спасибі «молодим комуністам», які запросили нас в гості.

Не будемо набридати вам переліками всіх тем, над якими працюють наші журналісти. Різноманітність тем диктує саме життя, відображення якого нам би хотілось бути. Говорять, що майбутнє народжується сьогодні, отже день нинішній — родом з нашого минулого. «Історія ВЛКСМ: на перехресті долі» — постійна улюблена рубрика наших журналістів і читачів. Сьогодні ми пропонуємо вам одну сторіночку цієї рубрики.

Щиро вітаємо своїх колег з півстолітнім ювілеєм. Бажаємо міцного здоров'я і творчих успіхів, цікавих тем і постійних пошуків істини. Віримо, що цей ювілей не останній! І ще хочеться вірити, що знайомство наше продовжиться.

Олексій СМІСЛОВ,
заступник редактора
газети «Московский
комсомолец».

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 грудня 1989 року

ВИПРАВИТИ

З КОН'ЮКТУРНИХ МІРКУВАНЬ

З квітня 85-го ми відкриваємо все нові і нові сторінки нашого минулого, яке, здавалось, так добре і безтурботно вивчили. В розкладених замовленими «Історіями» по полицях подіях все ясно, надійно. Ясністю, надійністю віяло і від «Російсько-радянської літератури» недавніх літ. На жаль, і тут була та напівправда, що гірше обману.

Миколі Олексійовичу Островському виповнилося би зараз 85 років. Перший раз його книга «Як гартувалась сталь» вийшла 55 років тому.

Мабуть, немає таких рукописів, що на шляху до читачів залишались би незмінними. Рукопис повісті [так сам Островський просив назвати свою роботу] «Як гартувалась сталь» — не виняток. Якись місця були надто слабкими і їх викидав автор, якись скорочували редактори, жаліючись на нестачу паперу. Але були й зміни, що пояснювались дуже просто: виправити «з кон'юктурних міркувань».

Скільки було таких правок! Як їх вносили! Чия рука викреслювала з повісті прізвища Блюхера, Якіра, Чапліна, Косарева?

Дізнаємось ми коли-небудь про це? Видавництво «Молода гвардія» спільно з московським і сочинським музеями Миколи Островського підготувало зібрання творів письменника у трьох томах. У розділ «Примітки» першого тому, де публікується «Як гартувалась сталь» включені окремі фрагменти рукопису, що не увійшли в остаточний варіант книги. Більша їх частина не публікувалась. Чи потрібні нам ці сторінки, в яких 20-ті роки зображені очевидцем, вирішуйте самі.

Перед вами один уривок. Щоб зберегти цілісність розповіді, ми використовуємо і текст [виділено чорним], котрий опубліковано в самій книзі.

Публікацію підготували: Євген Бузін, старший науковий співробітник державного музею М. О. Островського і Олексій Сміслов.

ЧАСТИНА ДРУГА ГЛАВА V

(...)
Дубава одержав записку від Цвєтасєва: «Митяй, вступи зараз. Правда, це не змінить справи, наша поразка тут очевидна. Необхідно поправити Туфту. Адже це дурень і базіка».

Дубава попросив слова, йому відразу ж надали.
Коли він піднявся на сцену, у залі стояла напружена тиша. Холодом відчуження повіяло на Дубаву від цієї звичайнісінької перед виступами мовчанки. У нього вже не було того запалу, з яким він виступав в осередках. День за днем згасав вогонь і зараз він, як залите водою вогнище, огортався ідушим димом, і димом цим було хворобливе самолюбство, зачеплене неприхованою поразкою і суворого відсічення з боку старих друзів, і ще вперте небажання визнати себе неправим. Він вирішив іти напролом, хоч знав, що це ще віддалить його від більшості. Він говорив глухо, але виразно.

— Я прошу мене не переривати і не закидати репліками. Я хочу викласти нашу позицію повністю, хоч наперед знаю це даремно: вас — більшість.

— Я говоритиму коротко. За ці десять днів переговорено чимало. Вам відомий документ «сорок шість». У ньому товариш Троцький і цілий ряд відомих партійних працівників різко засудили Цєка за його політику в промисловості. Ми вимагаємо максимальної концентрації промисловості — це раз. По-друге, вважаємо, що фінансова реформа, введення монопольного червонця приведе нас до кризи. Замість того, щоб нажати на дрібнобуржуазну стихію — селянство — і вжити з нього з усією енергією диктатури пролетаріата всі ресурси, Цєка повстав проти підвищення цін на промислові товари. Правда, в країні, вочевидь, певний селянський страйк — відмова від купівлі промислових товарів.

Опозиція пропонувала придумати цей страйк інтервенцією продуктів широкого вжитку, тобто ввезти це все з-за кордону. Цєка відмовився натискати на селянство, лякаючи нас розривом союзу з цим так би мовити ненадійним союзником. А ми вважаємо, що треба видавлювати з цієї стихії все до останньої краплини і вкласти ці ресурси у нашу соціалістичну промисловість. Історія нас виправдає.

Далі, наші розходження з питань внутрішньопартійних. Тут Лагутіна читала стенограму частини моєї промови, але я повторююся. Чому партійний апарат громить Троцького? Тому, що Троцький веде боротьбу проти партійного бюрократизму. За Троцького вся вузівська молодь і його слова «молодь — найважливіший барометр партії» — істина.

Так, товариш Троцький — людина, на яку ми можемо покластися. Це вождь Жовтневої революції. Він не злякався повстання, як Зінов'єв і Каменєв. Він у вісімнадцятому році, під час Бресту, не розколював єдності партії, як товариш Бухарін, котрий навіть, кажуть, збирався арештувати Леніна та інших за мир з німцями. Він у дев'яност третьому році був першим більшовиком. Троцький привів Червону Армію до пере-

моги. Це з Леніним найзнаменитіший революціонер у світі. Звичайно, коли б Троцького не затиснувало Цєка, то ми вже давно натиснули б на світову контрреволюцію. Для того, щоб ми досягли демократії в партії, нам треба дати можливість висловлюватися всім групам, а не тільки більшості.

Партійний апарат став нашим нещастям, а те, що в керівництві тільки стара гвардія, загрожувє небезпечкою переродження. Троцький вірно вказував на Каутського і Пауля Леві як на живий приклад. Шум і вигуки обурення тільки піджучили Дубаву. До цього часу його терпляче і мовчки слухали, і тільки неспокійний рух людських рідів у партії засвідчили напружене хвилювання учасників конференції.

— Що ж, товариші, влада псує людину. І ми правильно радимо переставити партійний апаратників знову до верстатів, особливо голловиків.

Цвєтасєв з місця докинув зло-радою: — Точно! Нехай мазуту понюхають, а то понопоувались в набієтах.

На репліку ніхто не відповів. Чекали, що ще скаже Дубава.

— Ми ще раз заявляємо, що політика Цєка приведе країну до загибелі, якщо вона буде продовжуватися, то ми вже найближчим часом провалимося з фінансами і промисловістю, а селянин нас довершить. Крім всього цього Цєка і ви, хто його підтримує, веде партію до розколу.

В залі знову розірвалася грана-та. Шквал вигуків обвалився на Дубаву. Немов удари хлиста по щоці стегнули Дмитра гнівні вигуки:

— Сором!
— Геть розкольників!
— Досить, доволі обливати бру-дом!

Коли шум згас, Дубава закінчив свою мову.

— Так, щоб сказати, треба бути сміливцем, я показую справжню погоду. Ви, звичайно, з нами по-рахуетесь, але я нічого не боюсь. Нижче токаря мене не зроблять. Я на фронті був — не дрейфив, і тепер також не злякаєтесь.

Він ударив себе в груди кулаком і, вирішивши йдучи, грюкнути дверима, вигукнув:

— Хай живе товариш Троцький — вождь Жовтневої революції! Геть апаратників і бюрократів!

Насмішнуватий регіт проводив Дмитра, коли він залишав сцену, і цей регіт бився його. Коли б кричали обурено і люто, це б його задовольнило. Але його засміяли як артиста, що взяв фальшиву ноту і зірвався на ній.

— Слово має Школенко, — сказав головуючий.

Михайло підвівся.

— Я відмовляюся від виступу. Із задніх рідів долинув бас Панкратова:

— Прошу слова! Товариші! — твердо відкріє це слово Панкратов. Він не піднявся на трибуну, а став біля самої рампи.

— Дев'ятий день ми в дискусійній лихоманці, ночами просиджували осередки, багато ми бачили і багато чули. Зараз у місті ми підійшли до кінця, це у нас передостаннє засідання. Я відкидаю дрібниці, справа не в них, говоритиму про головне. Вчора

ми обговорювали рішення Цєка з господарчих питань. Сорок шість опозиціонерів у вересні минулого року віддали в Цєка свій знаменитий документ, що став антипартійним прапором для всіх протидіючих груп і угруповань, від осколків робочого централізму. Всю цю різношерсну компанію очолює Троцький і його прибічники. Дубава, очевидно, добре вивчив документ. І що нам сказали троцькісти? Цєка і більшість партії ведуть країну до загибелі, а вони покинули рятувати її. Товариші! Ми дев'ять днів слухали виступи опозиціонерів. Я скажу прямо: вони виступали не як соратники, революційні борці, наші друзі по класу і боротьбі — їхні виступи були глибоко ворожі, непримиренні, злісні і наклепницькі. Так, товариші, наклепницькі. Нас, більшовиків, намагаються представити прихильниками палочного режиму в партії, людьми, що зраджують інтереси свого класу і революції. Крайній, випробуваний загін нашої партії, славу стару більшовицьку гвардію, тих, хто викував, виховав РКП, тих, кого морила по в'язницях царська диспоти́я, тих, хто поряд з товаришем Леніном вів нищівну боротьбу із світовим меншовизмом і Троцьким, тих спробували представити партійними бюрократами, якоюсь особливою кастою, на зразок «партійних дворан» чи що, захопивших владу в свої руки. Хто, як не ворог, міг сказати такі слова? Що залишається тепер робити троцькістам? Одне лише — хватай, круши, рубай! Дехто з них проговорюється. Про це писала Юренєва. Ця боротьба нам показала, що в наших лавах є люди, спроможні у будь-яку хвилину підірвати партійну єдність, зламати партійну дисципліну і котрі при будь-якому затрудненні здійснюють бунт і вносять дезорганізованість. Давайте ж відріжемо справжнє обличчя опозиції.

Хіба Цєка партії не записав у своїх рішеннях наявність бюрократизму і зайвого централізму в деяких організаціях? Хіба п'ятого грудня не було винесено рішення про робочу демократію. Були, і Троцький голосував за них. В партії кожному більшовику надається можливість висловлювати свої погляди і пропозиції, що усувають недоліки в нашій роботі. Залишалося тільки обговорити все в нашій єдиній партійній сім'ї і спільними зусиллями рухатися вперед, долаючи труднощі. Що ж зробив Троцький? На другий же день після цього рішення, за яке він проголосував і був у повній згоді з ним, він через голову Цєка звернувся до партійних мас із своїм обурливим документом. Відразу ж всі, які були в партії, опозиційні елементи, повели на Цєка снажену атаку. Замість здорового обговорення наших господарських і внутрішньопартійних прорахунків почалася внутрішньопартійна війна. Троцький спробував озброїти молодь проти старої гвардії. І більшість партії обурена цією небувалою антипартійною вилізкою, дала опозиції жорстку відсіч по всьому фронту. Вони кричать, ніби ми їх затиснуємо, та хто цьому повірить?

У нас в Києві не менше сорока агітаторів-троцькістів. Є із Москви, із Харкова цілі групи, навіть два із Петрограда. Ми їм все даємо говорити. Я переконаний, що немає жодного осередку, де б вони не пробували політи брудом. Адже Дубаві, Шумському і ще деяким бущим співробітникам дали мандати на районну і міську конференції, хоч по статуту вони не мають на це права, як приїжджні. Ім дали висловитися повністю, і не наша вина, якщо більшість засудила їх різко і остаточно.

Дослухайтеся їх образливої клички «апаратники». Скільки в ній ненависті! Хіба партія і її апарат не одне ціле? Вони говорять молоді: «Ось апарат — це наш ворог! Бийте його».

На що це схоже? Так можуть говорити розпущені анархісти, а не більшовики.

Скажіть, як би ми назвали тих, хто нацьковував молодих червоноармійців проти командирів і комісарів, проти штабу, і все це якраз під час оточення загону ворогами?

Що ж, якщо я сьогодні ще сплюсар, то я, по Троцькому, ще можу вважатися «порядним». Але якщо я завтра стану секретарем комітету, то я вже «бюрократ» і «апаратник».

Ви розумієте до чого приведе троцькістський наклеп. Вони безперечно стануть ворогами пролетарської революції.

Наші комітети були і будуть нашими штабами. Ми посилаємо в них краших більшовиків і нікому не дозволимо їх дискредитувати. Панкратов перевів дух і витер рукою спітніле чоло.

— Що означає вимога опозиції про свободу угруповань, під якою прихована свобода фракцій всередині партії? Це значить перетворення партії в дискусійний клуб. Це значить — сьогодні партія прийме рішення, а завтра якась група вимагатиме його скасування. Знову дискусія. Тобто ми станемо недоладними.

Ми — партія дії. Якщо прийняти рішення, то всі повинні приводити його в життя. Інакше бути не може. Інакше ми перестанемо бути нескореним силою. Більшовики на свободу угруповань не підуть.

Ще один момент треба відзначити. Його збрала навколо себе опозиція. Значну частину вузівської молоді. Її Троцький назвав барометром, виставив основою партії на той час, коли у нас кожна дитина знає, що основа партії — це стара гвардія і робітники біля верстатів. І чи не дивно, товариші, що серед опозиціонерів такі, наприклад, особи, як Туфта, недавно знятий з роботи за бюрократизм, Цвєтасєв, добре відомий своєю «демократією» соломонцям, або Афанасьєв, якого губком партії знімав з роботи за його командування і затиски у Подольському райкомі?

Правда, в опозиції є робітники, але ж факт, що у боротьбі проти партії об'єдналися всі ті, кого ця партія била за їхні методи роботи, і яка картина! Дубава, Шумський ведуть за собою обурених робітників. А на флангах у них виступають вчорашні бюрократи і формалісти на зразок Туфти і йому подібних, люто ненавидячи. Хто їм повірить?

Прапором опозиції став Троцький. Скільки разів ми вже чули від них: «Троцький — вождь Жовтневої». «Це переможець контрреволюції». «Це найстаріший вождь нашої партії».

Нас примушують говорити про це і вникати раз і назавжди роль Троцького в нашій революції. Не випадково ім'я товариша Леніна так мало промовляється опозиціонерами, коли вони говорять про Жовтневе повстання. Немає і Центрального комітету. Не чути ні про петроградських більшовиків, ні про революційних пітерських робочих, матросів і солдат. Є лише одна людина — Троцький.

Видатного вождя світового пролетаріату Леніна і нашу партію опозиціонери намагаються підмінити Троцьким, який приїшов до більшовиків у дев'яност сімнадцятому році. Для чого все це робиться? Та все для того ж — в інтересах фракційної боротьби, для залучення на свій бік незнайомих з історією нашої партії. Всі засоби придатні для досягнення своїх цілей.

В громадянській війні у опозиціонерів немає Леніна, немає партії, немає мільйонів борців, що героїчно захищали владу Рад. Є лише одна фігура — Троцький. Це ж не випадково. Але тут вже ми живі учасники боротьби, і ми знаємо, хто був вождем перемоги. Перемагав клас, керований нашою партією, її вождем Леніним і нашим славним більшовицьким Центральним Комітетом, перемагали ми, бійці і командири Червоної Армії. Крив'я синів трудявого народу здобуто цю велику перемогу, а не одною особою. — Голос Панкратова задзвенів на високих нотах і замовк.

Бурхливими оваціями зустрів зал ці слова. Це йшла хвиля приливу, могутня, стрімка, і здавалось, ніби тяжкість її розмаху заливав берег.

Дубава вже не раз чув цей шум приливу, він нашоухувався на нього всі ці дні в осередках і на районній конференції. Він знав силу цього руху. Не раз його серце і тіло були краплиною в цьому нездоланному приливі, коли він йшов з усіма в ногу. Тепер він і горстка його супутників — проти течії і те, з чим було співзвучне його серце, зараз завалилось на нього і відкидало на мілину. Ігнат говорив, і кожне його слово Дубава сприймав з болем. Йому нестерпно хотілось, щоб так говорив він, Дубава, а не цей дніпровський вантажник, міцний, збитий з одного цілого, не те, що він, Дубава, роздвоєний, втрачаючи ґрунт під ногами...

Зичу колегам неспокою

В. И. АФАНАСИЄНКО,
головний редактор Головної редакції телебачення Кіровоградського обласного радіокомітету.

1. «Молодий комунар» читаю з перервами з 1965 року — відколи став учнем Завалівської СШ Гайворонського району (сам я уродженець Одеської області). Потім навчався в Київському держуніверситеті і в 1980 році разом із однокурсником Василем Бондарем приїхав до Кіровограда за призначенням.

Якщо сказати коротко, що в мою життєву пов'язане з вашою (а колись і моєю) газетою, то це — професійне становлення. Тепер, озирнувшись на рони, прожиті в «Мунарі», згадую, як нелегко було після студентської лави втягнутись у бурхливе редакційне життя. Та досвід, як кажуть, справа ранима. Він приходив і під час роботи кореспондентом відділу пропаганди, і коли довелося стати відповідальним секретарем, тобто взятись за макетування газети.

2. Я вважаю, що має. Перефразовуючи відомий вислів, що у жінок не запитується, скільки їй років, а дивляться на неї і визначають вік, скажу — дивлячись сьогодні на «Молодий комунар», можна з упевненістю сказати — це газета молода. Незважаючи на те, що їй п'ятдесят. Адже робиться вона молодими і для молодих, хоча читають її люди різного віку.

А стосовно того, що газета має своє обличчя, необхідно уточнити, що велику роль відіграє у цьому і мовний час, котрий дав змогу розкрити демонстративно на ділі і вивести на шпальти газети теми, про які раніше й мови не могло бути. Газета сумнівається, сперечається, висловлює своє бачення нинішнього дня і майбутнього. Хоча не з усіма речами й погоджуюсь, бо інколи вона від надмірного бажання «запечатати» читачів, друкує матеріали, на мою думку, не дуже прийнятні для офіційного органу. Все-таки, це прерогатива спеціальної літератури (маю на увазі сексуальну тематику).

Постійні читачі «МК» помітили, що редакційні матеріали стали набагато глибшими й аналітичнішими. Це пов'язано, певно, з тим, що «Мунар» почав виходити один раз на тиждень і в журналістів з'явилась можливість ґрунтовніше працювати над вибраною темою.

Вважаю, що молодіжна газета, долаючи чималі перешкоди, намагається крокувати в ногу з часом, хоча, по суті, цей час існує і для інших кіровоградських видань.

3. Ми всі сподіваємося, що в недалекому майбутньому наш ринок наповниться найрізноманітнішими товарами народного споживання. Будуть там і миючі засоби, і дитячі колготки і — на радість жінкам — різноманітні косметика. Так от я бажаю, щоб у наступному півстолітті така косметика не оминувала й молодіжну газету. Адже від того, як вона буде оформлена, в якому вигляді дійде до читача, у великій мірі залежить і її майбутнє.

Але, крім гарного вигляду, бажаю газеті й гарного змісту, щоб кожний читач, одержавши черговий номер, знав: він знайде там багато цікавого і корисного. Ну і звичайно, зичу своїм колегам творчого неспокою.

Тільки не треба агітувати...

Володимир ПИНДИЧ,
студент 4-го курсу механіко-технологічного факультету КІСМУ, делегат Всесоюзного студентського форуму.

1. Я можу точно відповісти, скільки я «Молодий комунар» не читаю. А не читаю я його з місяць. Та й іншу пресу не було часу читати, бо цей період був у мене дуже напружений. Пов'язано це із внутрішніми інститутськими справами, підготовкою, поїздкою на форум. Тепер ось, після повернення, часу ще менше.

2. Безперечно, «Молодий комунар» має сьогодні своє обличчя і це, в більшій мірі завдяки її художньому оформленню, яке часом досить оригінальне. Звичайно ж

«МК» змінився у кращий бік після того, відколи став тижневиком: з інформаційної газети перетворився у газету, яку можна почитати.

3. А побажати нашій обласній молодіжній хочеться багато. У першу чергу — БІЛЬШЕ САМОСТІЙНОСТІ, бо частенько бігаєте до вищої, бо хочеться сказати, та не видно, як треба коментувати, аналізувати іншого нав'язування думок. В одній із резолюцій Всесоюзного

студентського форуму, яка стосується гуманітаризації вищої і середньої освіти і викладання суспільних наук, говориться, що неможливо зводити викладання суспільних наук до пропаганди, треба виключити догматизм і моралізування. Ось це стосується й газет. Вдумайтесь тільки у ці слова: «Засоби масової пропаганди й агітації». Ні, не потрібно нікого масово агітувати чи щось пропагувати. Я б хотів на сторінках «Молодого комунара» бачити статті різного плану. Якщо одна друкується «за», то порад вмістити ту, яка «проти». І без коментарів, що то, мовляв, «кака», а то «цяця». Читачі самі розберуться. Нехай «Молодий комунар» не боїться передруковувати статті з неформальних газет, хай знайомить нас із пресою зарубіжних країн, зокрема, з життям студентів там і молоді. Це цікаво. Отже, ще одне побажання — БУТИ СМІЛИВИШОЮ У ВИБОРІ ТЕМ!

Оскільки я свої побажання адресував молодіжній газеті, то хочу наголосити, що серед студентства нині популярна соціологія. Тож, побільше соціологічних досліджень! Хочеться читати виступи цікавих людей, які мислять нетрадиційно, викладають щось нове. І сама газета повинна ПІДВИЩУВАТИ СВОЮ КВАЛІФІКАЦІЮ, орієнтуючись на те, що втрачає форми, а стати ще гарнішою. Більше уваги надавати рекламі, вчитись робити її майстерно і професійно.

Кооперативи і благодійність? А чому б ні?

Володимир ГРИШКО,
голова Кіровоградського кооперативу «Фотон».

1. Я — постійний передплатник молодіжної газети. Вперше почав її отримувати, коли навчався в дев'ятому класі. Звідтоді минуло двадцять три роки...

Різні часи знала газета, як власне, і наша історія. Були злети, але позначилася на «Молодому комунарі» й горезвісна застіяна пора. Ясна річ, позначилася негативно, бо тоді «молодіжка» рідко коли виходила за межі «урапатріотичності». Шкода, але саме в ту пору — 70-ті роки — я активно співробітничав з «МК». Надрукував десятки фотознімків. Здебільшого це були усміхнені, щасливі обличчя молодих людей, які живуть без проблем і, здається, от-от ступлять в комуністичне завтра...

2. Після квітня 1985-го газета ніби вдруге народилася. Злободенність, «зубастість», своє бачення проблем — ось що її відзначає. Хоча є в мене й зауваження. Зо-

крема, це стосується висвітлення тем кооперативного руху. Більшість матеріалів, які опублікував «Молодий комунар», відверто негативного плану. Чому?

У нас є немало протилежних фактів діяльності цивілізованої (не побоююсь цього слова) кооперативу. Люди будують, надають послуги населенню, пускають у діло відходи виробництва. А благодійна діяльність? Цього чомусь не бачать...

Скажу про «Фотон». Сьогодні це різноплановий кооператив, орієнтований здебільшого на виробничу діяльність. Ми чимало робимо для міста. Зокрема, взяли шефство над дитячим відділенням психіатричної лікарні. Допомогли їй із ремонтом приміщення, закупили іграшки. Брли участь і в організації дитячого фольклорного свята. Для міста. Допомогли і домагаємо футбольній команді майстрів «Зірка».

До речі, співробітничав з редакційним колективом «Молодого комунара». «Фотон» на прохання газети фінансував створення першої в Кіровограді жіночої футбольної команди «Зірка», придбав призи для конкурсу футбольних провідців. Ми згодні підтримати будь-яку цікаву акцію газети.

3. Побажання одне — не збавляти «обертів», адже не перевелись ще чиновники, бюрократи. І ще — бажано активніше підтримувати здорові сили нашого суспільства. Маю на увазі і тих, хто утверджує сьогодні економічну самостійність на фабриці чи заводі, і кооператорів, і неформалів.

Де миттєва реакція?

Завідувачий відділом комсомольських організацій Новоукраїнського району комсомолу Віктор МІХІН дванадцятий рік працює у комсомолі. Мабуть, у республіці в цьому плані рівних йому немає. Тож, напередодні свого ювілею ми звернулися до Віктора за проханням відповісти на запитання нашої анкети.

1. Більше 20 років читаю газету. Коли тільки починав працювати в комсомолі, співробітничав з «Молодим комунаром». Янось у нас одна першанна виступила з ініціативою «Вирощування пшениці за інтенсивною технологією» — комсомольською турботою. Її підтримала районна комсомольська організація. «Молодий комунар» допоміг нам розповсюдити цю ініціативу по всій області. Давали інформацію. «Круглий стіл» «МК» у районі проводив.

2. Якщо чесно, то обком веде свою лінію, газета — свою. Два

погляди на комсомол і те, що робиться в ньому.

Ось хід звітів і виборів недостатньо висвітлювався. Зараз ідуть комсомольські конференції, а матеріалів мало. Ще у вас є така тенденція — якщо потрап у зону критики, то вже критикуватимете постійно. Це так у минулому році з нами було. Не думте уважні ви. У минулому році брали інтерв'ю у голови колгоспу імені Ілліча, то ім'я секретаря комсомольської організації неправильно назвали.

Був недавно я в першій, питаю думку про вашу газету. Кажуть, читабельнішою стала, молоді більше цікавиться матеріалами на теми моралі.

3. Хочу, щоб газета миттєво реагувала на всі зміни в комсомольському житті, більше писала про життя первинної. Ну і, звичайно, творчих успіхів.

Зустріч із молодістю

Варвара Василівна ОСТРОВЕРХОВА,
член Спілки журналістів СРСР, пенсіонерка.

1. Одного разу близько семи років тому до сільгоспвідділу Знаменської міської районової газети «Серп і молот», який я очолювала, увійшов молодий журналіст.

— Анатолій Безтан, завідувачий відділом комсомольського життя «Молодого комунара», — відреккомендувався він.

— Напевно, якась інформація потрібна? — поцікавилася я.

— Не тільки інформація, — посміхнувся Анатолій. — Запрошую до постійного співробітництва.

— Але ж я, так би мовити, за

віком не зовсім підходжу, — де-що розгубилася з несподіванки. — Вже давно пенсіонерка, комсомольська юність лише сниться...

— Це дарма, нам до молодечого запалу не вистачає досвіду. Життєвої мудрості.

Тан я стала «наймолодшим» юнкором «МК». Гадала, що писатиму зріда, якщо виберу час, а вишло — систематично. Вже опубліковано близько ста підготовлених мною матеріалів різних жанрів.

Пріємно відчувати, що ти ще потрібна людям, приносиш користь. Співробітництво з «Молодим комунаром», редакційний колектив якого знаходиться в постійному пошуку, приносить чимало приємних хвилин, просто морально задоволення.

2. Кожен номер тижневика — це вікно в гущу життя нашого сьогодення без будь-яких прикрас і пригладжувань. Сміливо веде газета діалог із своїми однодумцями і опонентами про шляхи прискорення перебудови, розв'язання гострих проблем.

У той же час дбайливо збирає зернята перебудовного досвіду як молодих, так і досвідчених, пропагуючи його на своїх сторінках.

І шода, що така багата змістом і формою газета, в якій чимало цікавого, проблемного, пізнавального, що не стала настільним виданням для батьків, учителів, вихователів, усіх, хто бажає добра молодому поколінню.

3. Чого бажаю? Більше комсомольського вогню, наступальності і завзяття у боротьбі за дієвість виступів.

АНКЕТА

Газеті — півстоліття. Строк достатній для того, аби скласти про неї думку. Отож сьогодні, у день ювілею, ми звернулися до давніх і добрих знайомих, тих, хто так чи інакше формував обличчя молодіжного часопису, з проханням поділитися своїми враженнями про газету.

1. Чи давно читаете «Молодий комунар»? Що пов'язано у Вашому житті з нашою газетою?

2. Перебудова і засоби масової інформації. Чи має сьогодні «МК» своє обличчя?

3. Що ви побажаєте газеті у її другому півстолітті?

"НЕЮВІЛЕЙНА" ТРИБУНА

«СЕР! ТИ МЕНЕ ПОВАЖАЄШ?..»

Ну хіба відреагуєш спокійно на таку фамільярність! Тільки й залишається відвести масний рукав над гикавкою доморощеного «жентельмена» й уточнити, що спільним із ним випасом свійської худоби займатися якось не доводилось... І, подумавши, додаси «на жаль».

І шкодуватимеш не за тим, що позналися ви за таких непевних обставин, а жалітимеш, що знайомство — справжнє — не відбулося.

Не треба було закінчувати свого часу гімназії, аби збагнути, що хочу сказати сьогодні про нас і з тобою, читачу, взаємним.

Отже, про все по черзі. Сьогодні відмирає ще одна рубрика «Молодого комунара» — «Неювілейна трибуна». Відмирає природно, бо, якщо хто пам'ятає, через 3 дні опівночі закінчиться півстолітній ювілей «молодіжки», котрий і дав поштовх до появи рубрики. Але журналісти «МК» вирішили не відмовлятися від обіцянки хоч час від часу, хоч потроху «...говорити про те, що наболить, що завчасом втілюється в життя ідей, проголошених партією і підтриманих народом» (тан ми писали у передмові до першого матеріалу — «Не смій командувати!»). Миколи Черненко, який вишивав 30 вересня). Чи візьми розчаруй тих, хто вже наивиде тези для виступу в газеті, зрозумівши щирість наших слів «...до розмови запрошуємо всіх, кому небайдужа доля перебудови і кому, звісно, є що сказати. Пліуралізм гарантуємо!». Тому рубрика така життєва й після 5 грудня. Можливо, вона називатиметься просто «Непарадна трибуна», може, ще янось (МІЖ ІНШИМ — ПРОПОНУЄТЕ), але принципами своїми у підготовці матеріалів для неї журналісти поступатися не збираються. Проблема тут ще й та, аби то вдалася дійсно розмова, діалог, а не поодинокі монологи газетярів. Поки що, наскільки мені відомо, це скоріш бажане, аніж дійсне. Ніяк, фактично, не зреагував ти, передплатник чи кіосковий читач «МК», на ті відверті думки, що їх містили вже названий виступ зав. сектором сільської молоді М. Черненко та публікації зав. сектором комуністичного виховання Петра Селецького «У чому майя все ж були праві!» (14 жовтня) і зав. сектором робітничої молоді Людмили Яременко «...Осені приміти!» (4 листопада). (Самокритика між журналістами нашої газети проявляється і в щотинявемому висноєнні краєчків гірших, на нашу думку, публікацій на «Дошчу краєчків» і «Тяп-ляп». Усі названі матеріали, між іншим, більшість голосів були запропоновані на першу з дошок).

І от ми собі думаємо: чи то планка для наших «стрибків» стоїть несправедливо низько, і пишемо ми, виходить, ледь не для власних амбіцій, чи нас просто не читають, а хто читає, той не завдає собі клопоту взяти ручку й поділитися враженнями... Частина з-посеред нас думає так, решта — навпаки. А істина де? Ми її не можемо сформулювати лише за окремими репліками наших авторів, котрі захоплюють до редакції чи телефонують щопонеділка. Нам потрібна загальна оцінка своїх трудів. Повірте, ми готові до конструктивної критики, з якої легше робити такі ж висновки, аніж до критиканства або замовчування наших публікацій.

Журналістів-хронікерів не так і давно називали по-домашньому безпосередньо й точно «гноймовими мухами». Судячи з епітету, такі добросовісно наш брат відмолював свій шмат хліба. На мою думку, не лише приспівлює й всепроникність мав репортер завдя-

чувати цьому прізвиську. Як відмести потребу для нього щоразу торкатися і дійсно розворушувати пласти нашого життя, для яких озон і парфуми — лайливі слова. А треба ж («народ хоче знати все!»). Які там «перли» траплялися... І далі трапляються.

Журналісти — тяж люди, і тому їм не чужі звичні людські почуття. Кожен із нас, не побоююсь максималізму, цінить і любить можливість спілкуватися з новими людьми, щедро даровану фактом. Добре, коли після такого знайомства почувашесь збагаченим. А що, крім досади й жалю до себе як співрозмовника, будеш мати від знайомства з такими, скажімо, рядками в оригіналі:

«Кореспондент газети «Молодой коммунар» тов. НАТАЛЬЯ НЕГОДА».

Ми робочі з-да «Красная Звезда» прочитали в газеті «Мени подобается моя героиня». Если вы будете печатать в газете свои отклики тание, так Вашу газету не будут выписывать многи. Как вы могли, такую (героину) освещать в молодежной газете. После просмотра кино Маленькая Вера в нас в Кировограде было 63 насильований, на что вы толкаете нашу молодежь ведь. Отанких отличих ваших героине сейчас наркомания, убийства, а вы такие работни ки прессы толкаете на этот путь. На завод «Красную Звезду» Негода не приходит иснять героину труда, наших труженников комсомольцев. Запад назвал ее героем кино, но наша страна таких героев не нумдаются. На сезде нашего правительства был осужден этот фильм Маленькая Вера. Если такие как Негода будут освещать тание «Очерни» и будут просматриваться «видио» нан руководит тов. Цигульский та наша молодежь Кировограда ни каная борба с преступниками не будет ликвидирована. Милиция борется, а работники комсомола и газета молодожнал «Молодой Коммунар!» ведут и наркомании насильников и всех наших бед молодости.

Група робочих з-да «Красная Звезда».

Лист цей, єдиний у своєму роді, надійшов після публікації під рубрикою «Планета» інтерв'ю кореспондента АПН (Москва) з акторкою Н. Негодою. Не за безграмотність анонімних авторів жаль — дивує зухвалість братися за перо таких людей, котрим байдужі привід і стиль плює елементарний здоровий глузд, але вкрай важливе обнародування власних переконань. Ну якою може бути реакція журналіста на подібні нерідкісні послання? Угадали, не нав'язуватись у знайомі. Ще хочете прикладів? Ну, скажімо, таке. Уже вчетверте за останній час ми надрукували в газеті огляд слисаветградських газет початку століття. Різні то були матеріали, але щоразу ми не забували напочатку уточнювати, звідки вони бралися. Тим не менш практично щоразу зустрічаються в нашій пошті замовлення... на рекламовані в тих газетах чудо-ліки, ефективні пристрої чи сенсацийну літературу...

Якщо під кінець знову згадати про свято, ми не забудемо про те, що серед кількох десятків тисяч читачів «МК» переважна більшість — наші колеги і однодумці. Разом із своїм видавцем — обкомом комсомолу — ми ще раз вітаємо їх із нашим спільним святом і довірливо тиснемо правиці.

Ігор КУЦЕНКО.

ДО 17 І СТАРШІ

ЩЕ РАЗ ПРО КАРТОПЛЮ

СТАРА ТЕМА

Мабуть, ціле покоління випускників вузів останніх 20 років не уявляє собі отримання червоного і синіх дипломів без оволодіння мудрими навичками важкої і, як правило, неефективної і безмістовної праці в строки, які набагато перевищують традиційні селянські жнива.

«Картопля!» Слово це викликає у спеціалістів різних професій однаково змішані почуття: мрійливу посмішку зі спогадами про тепле «бабине літо», звуки гітари біля вогнища і непоганий смак печеної бульби з грибами. Та набагато глибше западає у пам'ять студентів холодна, сира постіль, де заснути можна, натягнувши лише на себе «сто одежинок», десятичхачаючих і гундосячих хлопців і дівчат, що вимушені були простояти вчора в полі під дощем із-за відсутності техніки і лантуків, грізний погляд начальника курсу...

І, здавалося, що подібна доля не мине дітей і внуків наших...

XX з'їзд комсомолу відновив начисто забутий принцип добровільності у студентських загонах, а через два місяці Пленум ЦК КПРС оголосив про безповоротну реконструкцію адміністративно-

господарської системи і витратного механізму в економіці і переходу до нових методів господарювання. Хвиля перемін не обминула і вищу школу. Але будь-яка демократія закінчувалася там, де починав настійливо звучати набат — сільгоспроботи!

Раніше студенти являли собою цінну робочу силу: по-перше, всі дірки і прорахунки в сільському господарстві можна залатати силою молодих рук; по-друге, не треба зацікавлювати і переконувати своїх трудівників — адже вуз будь-яку кількість «штиків» виставить; по-третє, на студентах можна зекономити фонд заробітної плати, та і, по можливості, все, що зникло чи зіпсувалося, тишенько спробувати списати на нічого нетямлячих помічників.

Вузи, по суті, потрапили в кабалу агропромислових комплексів. Договори носили чисто формальний характер, ніяких штрафних санкцій не вживалося, матеріальні стимули були відсутні, а хід збирання врожаю втручалися всілякі комісії, що заважало справі. На вимоги студентів забезпечити більш-менш нормальні умови, приводилися незаперечні аргументи: «А ми в свій час»...

Добровільно примусовий метод роботи в студентських загонах офіційно відмінено лише після червоного Пленуму ЦК партії. Але психологія керівників середньої ланки займала і займає до нині сильні позиції. Вихід один — боротися проти цих проявів. Але як відгородити студентів від волюнових і безвідповідальних рішень «зверху»?

Давайте розберемося. Замовник робіт — колгосп або радгосп. Виконавець — студенти. Виходить, для успішної роботи достатньо домовитися з господарством і представникам вузу (який захищає інтереси студента). І ректорат з парткомом тут не потрібні. А хто не виконає договір — того штрафувати, і в подальшому відмовлятися від співробітництва. Гарантії повинні бути надійні.

Дивна ситуація: робітникам із міста колгосп платить за картоплю двічі: підприємству — зерплату робітників і робітникам — за роботу в господарстві. Невигідно! Студент обходиться господарству значно дешевше...

Якщо ми хочемо, щоб допомога селу була ефективною, а праця

студентів була вільною, зацікавленою і не обтяжувалою, необхідно сьогодні вияснити, скільки студентів за хорошу плату і в хороших умовах згоджуються їхати на картоплю. Прийняти на раді кожного вузу рішення про перенесення для окремих курсів строків канікул на серпень-вересень (у вільний час ніхто не має права) «викручувати руки» людині і примушувати її що-небудь робити). Укласти тільки прямі договори з господарствами. Не боятися розторгнути будь-який документ, якщо бійням не забезпечено нормальні умови проживання і харчування, намагатися укласти угоду за договірними цінами оплати результатів праці. У договорі вказувати тільки об'єм робіт, виходячи із встановленої середньої врожайності культури на гектар. Визначити з обласними штабами СЗ питання навчання і підготовки командирів студентських бригад і ланок.

Ці аспекти можуть стати гарантією справжньої добровільності і ефективності роботи на картоплі уже в наступному році.

[За матеріалами вісника ТАРС «Молодёжный экспресс»].

СЬОГОДНІШНІЙ ВИПУСК СТОРІНКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ МИ СКЛАЛИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВІСНИКА ТАРС «МОЛОДЁЖНЫЙ ЭКСПРЕСС», № 45, ЯКИЙ ПОВНІСТЮ ПРИСВЯЧЕНИЙ ПИТАННЯМ ВСЕСОЮЗНОГО СТУДЕНТСЬКОГО ФОРУМУ. ВВАЖАЄМО, ЩО ТЕМА СІЛЬСЬКОГО СПОДАРСЬКИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ОДНА З НАЙБОЛЮЧІШИХ. У ПОДАЛЬШОМУ ПОГОВОРИМО ТАКОЖ І ПРО СТУДЕНТСЬКУ ПРОФСПІЛКУ. АЛЕ СПОДІВАЄМОСЯ, ЩО ТЕМИ ДЛЯ ОБГОВОРЕНЬ БУДЕТЕ ПРОПОНУВАТИ І ВИ, ШАНОВНІ СТУДЕНТИ.

Студентство-89: штрихи до портрета

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ РОЗДУМІВ

У 898 вищих і 4517 середніх спеціальних навчальних закладах навчається понад 9,4 млн. студентів і учнів.

На даний час у країні понад 12 млн. людей з вищою освітою (для порівняння: у США — понад 18 млн.).

У СРСР протягом багатьох років заморожені кошти, що виділяються на народну освіту із бюджету (1980 р. — 5,6 процента, 1988 р. — 5,5 процента).

На підготовку одного інженера у нашій країні витрачається близько 10 тисяч карбованців, у США — 100 тисяч доларів.

На сьогоднішній день вузи забезпечені: лабораторіями на 68 процентів, площами для наукових досліджень — на 30 процентів.

87 процентів студентів підтримують Ідеї демократизації в навчальних закладах.

У країні діє понад 300 госпрозрахункових і кооперативних студентських організацій.

На даний час 18 процентів студентів — сімейні, кожна десята сім'я має дітей. Забезпеченість гуртожитками не перебільшує 55 процентів.

Десять сімей із десяти користуються батьківською підтримкою.

Дефіцит місць у гуртожитках і вузах складає 430 тисяч місць, десятки тисяч студентів живуть на приватних квартирах.

70 процентів студентів підтримують критику в пресі культури особи Сталіна і його послідовників, вважають необхідним розповідати всю правду про репресії.

18 процентів студентів переконані, що в нашій країні допущені серйозні відступи від Ідей соціалізму.

У 1987—1989 рр. в багатьох містах відзначені факти страйків, бойкотів навчальних занять з участю студентів. Основні вимоги — перебудова навчального процесу, військової підготовки, вивчення суспільних наук, покращення умов проживання.

У студентському середовищі продовжує скорочуватися комсомольський прошарок. Понад двадцять процентів студентів вважають, що перебудова у ВЛКСМ іде лише на словах.

У даний час у країні створено понад десяток студентських організацій, що об'єднують майбутніх медиків, юристів, журналістів.

Лайтеся, це — корисно!

ДИВНО, ЦІКАВО, ВСЕРІОЗ

Сімейні скандали не завжди негативно відображаються на подружньому житті. Іноді вони допомагають молодожонам адаптуватися в нових соціальних умовах. Якщо сварки розглядати з цієї точки зору, то вони позитивні і корисні. До такого несподіваного висновку прийшли іспанські психологи, котрі аналізують проблеми, з якими стикаються на перших порах молодята.

За думкою доктора Ітсіар Ландабуру, наприклад, основною причиною сімейних криз є соціальні й культурні проблеми.

Серед причин для сварок у жінок на першому місці є неприємності на роботі, а також — великий обсяг негативних новин, котрі вони одержують щодня через засоби масової інформації. Саме ці два фактори, як вважає доктор Ландабуру, «винні» в тому, що жінки бувають не в змозі далі миритися зі своїм поганим настроєм і виливають свій гнів на чоловіків.

До цього ж висновку прийшли учасники десятиденного семінару з проблем молодих подружніх пар, котрий відбувся недавно в Сан-Себастьяні (північ Іспанії) і зібрав близько 100 провідних іспанських психологів, психіатрів і психотерапевтів, які займаються цими питаннями.

Як заявив у своїй доповіді доктор Хосе Луїс Руїс, сьогодні найбільшу небезпеку для подружніх пар із солідним сімейним стажем представляє не чоловік з його поганими схильностями, звичками і подружніми зрадами, а жінка, що знаходиться у стані депресії. За статистикою, ініціаторами сімейних сварок частіше виступають домогосподарки, котрі несподівано вирішують різко змінити звичне життя. У більшості випадків вони мають дорослих дітей, що мешкають окремо від батьків.

Для літніх пар найбільш імовірним для розлучень вважається досягнення ними пенсійно-

го віку. Пішовши із звичної роботи, вони уже не в змозі почати нове життя без неї. Дехто в таких випадках «знаходить себе» у сварках і скандалах.

На щастя, молодим людям не загрожує пенсія. До того ж вони значно легше переносять сімейні конфлікти. Одним із найкращих засобів їх подолання, за думкою іспанських лікарів, є секс. Сварки ж на сексуальному ґрунті частіше всього бувають через нерозуміння і відсутність спілкування між молодятами.

«За справжніми ж сексуальними проблемами у молодих людей насправді стоять відхилення в психіці. А ось це якраз те, з чим треба активно боротися. Все інше на являє собою серйозної небезпеки для молодожонів», — у цьому нас переконує доктор Родріго Муніяїн. О. СЕМІЛЕТКІН. (ТАРС).

8

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

2 грудня 1989 року

1. ШАНС

У місті про ці концерти майже нічого не знали. І тому незначна кількість відвідувачів додала до зіпсованого настрою Михайла Казініка, музикознавця і скрипаля Білоруської філармонії («Я все-таки сподівався, що приїду в Кіровоград не інкогніто!») та його музів-партнерів піаніста Ігоря Наймарка і віолончеліста Олега Оловникова не дуже багато розпачу. До того ж і голова обласного музичного товариства В. Г. Ворона пояснив, що ці концерти планувалися спеціально для студентів, тому й не було в місті широкої реклами. Чому не зібратися слухачі в актовому залі — педагогічного інституту ім. О. С. Пушкіна, між іншим, для виступу музикантів з Білорусії зовсім не підготованого, про це треба запитати, як вважав Володимир Гнатювич, у профкому вузу. Що ж, заплануємо у профкому, парткому, комітеті комсомолу, керівництві педінституту, закладах музично-педагогічного факультету, як пояснити той факт, що не тільки перший концерт Михайла Казініка, а й усі інші (навіть безпосередньо на музично-педагогічному факультеті) виявилися неорганізованими. Як пояснити, що на концертах не було нікого з музичного училища? Чому ж будуть вчити дітей майбутні педагоги, які мали шанс почути на цих лекціях-концертах те, що в жодній книжці не вичитають. Врешті-решт, ми нечасто зустрічаємо людей, що мали щастя хоч коротко поспілкуватися з великим Шостаковичем, кому Анна Ахматова сказала: «Хлопчик — ти — пророк, ідіть до людей», як цим можуть нехтувати спеціалісти?

Разом з Михайлом Семеновичем Казініком і ми ламали над цим головою. А скрипка просто відкривається. Ті, хто сьогодні займається у музичних закладах Кіровограда, вибачайте нас за різкість, здобувають тут музичну освіту. Музичне виховання їм ні до чого. Ось біда нашого суспільства, ми відлучені від музичного виховання. Ті, хто має вищу музичну освіту, вчитимуть техніці гри на музичних інструментах, але під їх впливом ніхто не пізнає музики космосу (тобто людських душ).

Нижче, розповідаючи про три концерти у Кіровограді (тобто їх було чотири, але не заплановані, а народжені «по ходу дії»), ми надамо змогу Михайлу Казініку висловити свої думки з приводу нашої аури, а зараз висловимо журналістське і громадянське занепокоєння станом нашої антидуховності і, будемо відверті, аморальності.

Ми не закликаємо вас розділяти всі точки зору М. Казініка. Більше того, навіть обидва автори статті розділяють їх не в однаковій мірі. Але ж коли нарешті ми станемо суспільством, якому потрібен Бах, Чайковський, Альбініні, Бріттен? Коли нарешті ми використаємо свій шанс?

2. ІНТЕРВ'Ю ПЕРШЕ

М. С. КАЗІНІК: По натурі я провокатор. Я хочу спровокувати думки в кожній особі. Розворушити людей — це моє завдання, я вважаю.

КОР.: Шанс!

М. С. КАЗІНІК: Так, дати їм шанс зрозуміти себе часточкою Всесвіту.

КОР.: Здається в останній час таких шансів чимало: екстрасенси, Позаземні Цивілізації, НЛО. Діагностика, як ви до всього цього ставитеся?

М. С. КАЗІНІК: Нормально. Світ непізнаний. У нас довгий час існувала, та й зараз існує, наукоподібність. Це коли наукою займається людина, у якій свіжих думок катма, а примітив оформлений масою термінів. Справжня наука — це все навпаки. Чим глибше ідея, тим вона зрозуміліша. Візьміть те ж відношення Ейнштейна. Нічого простіше не пояснює.

КОР.: Ідея Бога теж проста!

М. С. КАЗІНІК: Чому ні? Христос у своїй Нагорній проповіді заповідає те, чим карується людство протягом віків.

3. ЕВОЛЮЦІЯ І РЕВОЛЮЦІЯ

Не будемо вступати в геологічно-сперечки з музикантом. Хоч

атеїзм наш критики не витримує, і для церковників і для королів, і для черні христосів істини «Не убий», «Не кради», «Шануй батька свого» тощо існували лише для того, щоб демонструвати протилежне. Пожальймо бідного єврейського пророка, несподівано возвеличеного до рівня Бога, чим іменем творилося і твориться скільки зла.

Але у всі віки на цій маленькій планеті існували гіганти розуму, які вважали, що всезагальна благочинність можлива шляхом еволюцій, а не лише революцій. Вони намагалися достукатися до людських сердець звуками симфоній і концертів, рядками поем і сонетів, сумними ликами святих на фресках та іконах. Шекспір і Петрарка, Бетховен і Борхес, Рубльов, Палестріна, Рафаель. Ідеалісти! Ой нам би з вами трохи цього ідеалізму! Нам би зосередитися над великою книгою, нам би трохи більше емоцій, отриманих не на вбогих концертах сумнівного року! Боляче стає, що кожен другий лист до редакції містить свідчення любові до рок-музики. Між іншим, як вважає М. С. Казінік і як вважаємо ми, рок-музика — символ буржуазного благополуччя, вже з точки зору порожніх полиць наших магазинів, нам вона чужа! Та жарті жартами, поширення у нас рок-музики, кожному відомо, результат заброн. Однак, починати дискусію з цього приводу зайве. Сьогодні це нікого не хвилює. Люди повинні перебороти всіма хворобами. Нехай буде рок-музика, — посміхається Михайло Семенович. І ми кажемо, нехай буде. Створення завтрашніх професіоналів до концертів білоруських митців — ось що нас хвилює більше. Як стало відомо Михайлу Семеновичу, анкованців музичного училища наставляли проти відвідання цих концертів. Нам мало віриться, що це могло б відіграти зиршальну роль. Невже дорослих людей можна наставляти проти когось. Але якщо це так, то чи ж дивно, що виступи у нашому місті професійних музикантів проходять при порожніх залах. Пам'ятаєте, «Советская культура» писала про переляк директора філармонії, якому повідомили про приїзд Святослава Ріхтера. Ми вважаємо, що головною причиною пасивності в відсутність інтелігентності.

4. ІНТЕРВ'Ю ДРУГЕ

КОР.: Важко погодитися з тим, що ви говорили про інтелігенцію. Справді, поняття російської інтелігенції планетарне. Більше того, саме як поняття воно увійшло в енциклопедії світу. Але відсутність у нас інтелігентів... Михайло Семенович, дозвольте не погодитися. Ви говорите, залишки інтелігенції тільки в російській еміграції.

ції. А Пітірімі А академік Ліхачов!

М. С. КАЗІНІК: Що ви? Я не говорив про відсутність інтелігентів взагалі. У нас є інтелігенти, але інтелігенція як клас знешкоджена. І, звичайно, я не сперечаюся з вами про людей, яких ви називали. До речі, вам доводилося слухати проповідь Пітіріма?

КОР.: Доводилося. Та нині вже багатьом доводилось її чути по ЦТ. Як добре, що ми до цього прийшли. Але чи не пізно?

М. С. КАЗІНІК: Краще пізніше... Та не в цьому справа. Мені так шкода, що в Кіровограді не зміг по-справжньому розворушити людей. У мене є цикл концертів-роздумів про музику. Їх сім. Останній називається «Підсумки, суперечки, точки зору». Великий Гегель сказав: «Чим впертіша теза, тим настійніше вона потребує своєї антитези». А тому приготуємось до взаємного обміну синцями і шанобливістю, приготуємось вклонятися і ставити підніжки, приготуємось до резерансів і кулачних боїв. І Бах з нами! До цього я закликаю своїх слухачів.

КОР.: Зараз модне інше слово: плюралізм.

М. С. КАЗІНІК: Боронь боже плутати Вічність і мить. Не буде ж ви серйозно сперечатися, чи потрібна класична музика у формуванні особи.

КОР.: На будемо, хоч цілком поділяємо застереження поета не думати про миттєвості заперхно. Але Михайло Семеновичу, ми добре розуміємо, що настав час творити Месу по знищенню гармонії в нас самих. Ми як вигнанці Всесвіту з нашими континентальними конфліктами, наркоманією, порнографією (замість еротики!), алкоголізмом, СНІДом...

Михайло Семеновичу, слухаючи ваші лекції-концерти, ми зрозуміли, що для вас головне не просто говорити красиво.

М. С. КАЗІНІК: Раніше я просто говорив красиво і відчував після концертів велике нездоволення собою. Люди слухали мої красиві слова, а потім бачили некресиве життя...

5. АУРА

Темперамент монолога Михайла Казініка, мов хвилі скелю таранів і змалюваний лектором, і до болу знайомий нам із повсякдення монолітний сплав пошальної бездуховності.

— У нас, на шостій частині суші, 49 симфонічних оркестрів, а в усіх інших країнах — 17,5 тисяч, і на концерти не пробитися. Як ви гадаєте, чому у нас кілька поколінь були відлучені від класичної

Михайло Семенович підійшов до рояля: Тук-тук — кілька разів ударила по клавішах.

— Я посадив по 10 дітей зі США, ФРН, Японії і СРСР і попросив їх визначити, звідки ці ноти. Восьмеро з Японії, семеро з ФРН, четверо зі США не тільки вгадали концерт ре-мажор для скрипки з оркестром, а й розповіли історію його створення: Л.-В. Бетховен почував стукіт у хвіртку, а коли пішов одчиняти, нікого не було, от він і нафантазував, що могло б критися за цим стуком... Із наших співвітчизників цього твору не впізнав жоден.

Слухали це з гіркою посмішкою. Наші гості нам про нас говорили і до цього, і після дуже невістину правду, а ось тут здалося, що суворий суддя нашого естетичного рівня був надто по-благблудним. Що там Бетховен! Давайте дамо послухати не дітям, а десяткам дорослим із вищою освітою куди простіші, тобто знайоміші через багаторазове звучання по радіо речі, приміром, «Турецький марш» чи «Болеро» — ану скільки чоловік правильно назвуть твір? Можете проекспериментувати...

Лектор вважає, що класична музика і негайна елітаризація освіти (відбір обдарованих дітей і навчання та виховання їх окремо) — єдине, що здатне врятувати нас від катастрофи, і більшість сказаного нам — ілюстрація того, що духовна катастрофа вже не на порозі, а тут, серед нас, у кожному з нас. І — о диво! — слова ці на заштохували нас, і так зневірених, розчарованих і цинічних, ще глибше в безодню безнадії, а ніби піднімали звідти і навіть давали можливість побачити небо. Музика, музика, музика теж ви-прямяла нас.

Концерти були сплановані як триєдине ціле з тем «Музика і божественне», «Музика й еротичне», «Музика й диявольське», і осягнути їх нерозривну єдність можна було тільки побувавши на всіх підряд. Та через організаційні неув'язки єдиної аудиторії не вишло, і артисти мусили щоразу починати спочатку для нових людей, скільки залишилося невисловленим...

— Ви знаєте, — сказав після концерту М. С. Казінік, — я вірю, що надбання культури (її ознаками він вважає наївність, неусвідомленість і самоочевидність) існують не тільки матеріально, а й незримо. Вітають в атмосфері. І мені здається, що я цю духовну ауру відчуваю. Був щойно в Сочі — там її нема, у Ленінграді — як на крилах літаю. У Черкасах організація і умови для концертів куди кращі, ніж у вас, але аура у вас відчутніша. Вам легше, ніж іншим, духовно відродитися...

Можливо, в усякому разі ті, хто побував на цих трьох вечорах, слухав Шумана і Рахманінова, Мендельсона і Чайковського, хто слухав, коли звучало тріо пам'яті Солертинського Д. Шостаковича, ті на концертах ловили кожен звук, кожен рух музикантів і тамували кожен свій подих, аби нічого не пропустити.

Нам пощастило цього разу знову почути адажіо з балету Чайковського «Лускунчик» у видатній (в звучанні одного фортепіано присутні всі звуки оркестрової партитури) обробці Ігоря Наймарка. На останньому концерті піаніст робив музичні імпровізації на замовлення залу. Композиція «Вчора» Леннона-Маккарті звучала в стилі Рахманінова і сучасної радянської пісні, гопак — у стилі Баха, «Марш Чорномора» — як джазова п'єса...

— Вам би цю пропаганду музики вести по Центральному телебаченню на весь Союз.

М. С. КАЗІНІК: Не пропаганду! У перекладі з латинської «пропаганда» — це «слово до черні». Проповідь! Мистецтво треба проповідувати. І ви знаєте, що наша демократизація не завжди цьому сприяє. Дзвоню у «перебудовну» школу, пропоную виступити. Директор каже: у нас самоврядування, питаю думку школярів. А школярі сказали — нам класика не цікава.

А в «застійній» школі учні зняли з уроків і посадили в зал слухати. Вони йшли неохоче, а потім не знали як дякувати.

Валентина ЛЕВОЧКО,
Ніна ДАНИЛЕНКО.

У КОЛІ МУЗ

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Опублікуйте, будь ласка, мою адресу. Хочу познайомитися з ровесниками. Вчуся у 7 класі. Вмію шити, в'язати. Колекціоную календарики, захоплююся нумізматикою, сучасною музикою, вирощую декоративні рослини. Звати мене **СОКОЛЮК Олена**. Живу в селі Хашувате Гайворонського району Кіровоградської області, по вулиці Леніна, 22. Мій індекс: 317610. Пишіть, чекаю!

* * *

Я теж із села Хашуватого. Звати Сергієм. Вчуся у четвертому класі. Вмію малювати, клеїти, дарувати друзям різні візерунки, які сам вирізаю. Колекціоную календарики, машинки, фантики, марки, старовинні гроші. Займаюся спортом, дуже люблю футбол. Пишіть мені за адресою: 317610, Кіровоградська обл., Гайворонський район, с. Хашувате, вул. Леніна, 24. РАЙ-ЧУКУ Сергію.

* * *

Нам по 14 років. Дуже добре, що в газеті є така рубрика, яка допоможе познайомитися з ровесниками. Люблю читати книги, слухаю музику, захоплююся танцями. Ось наша адреса: Кіровоградська обл., Новоархангельський район, с. Надпак. **СЛОНСЬКИЙ Флориді, ДЗЮБИ Павлині**.

* * *

Давайте листуватися, ровесники. Звати мене Наталія. Мені 14 років. Люблю спорт і хорошу музику, займаюся танцями. Захоплююся фантастикою і детективною літературою. Моя адреса: 316021, Кіровоград, вул. Завадівська, 10-а, **Наталі ЛУЧНИКОВІЙ**.

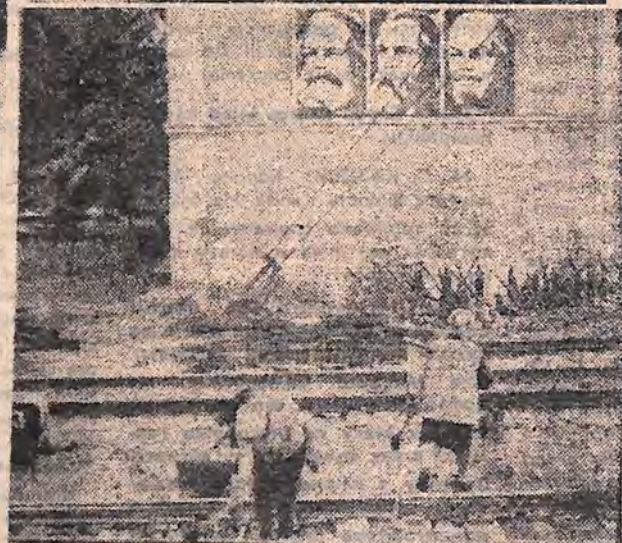
* * *

Я постійний читач «Молодого комунара». Надрукуйте, будь ласка, і мою адресу, можливо хтось захоче написати. Звати мене Світлана. Маю багато захоплень, тому сподіваюся знайти спільну мову з тими, хто мені напише: 317336, Кіровоградська обл., Новоукраїнський район, ст. Кропивницька, б. 3, кв. 8. **ХОРОШИХ С.**

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 грудня 1989 року

Днями в кінотеатрі «Комсомолец» в обласному центрі з нагоди ювілею «Молодого комунара» відкривається персональна виставка нашого фотокора Василя ГРИБА. Пропонуємо вашій увазі окремі знімки.

В. УНТУРА—ВІДМІННИК, АЛЕ БЕЗ М'ЯЧА...

СПОРТ

ЗАПРОШУЄМО
ДО НАСТУПНИХ
КОНКУРСІВ

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 грудня 1989 року

Ідею проведення конкурсу підказав один із болільників-читачів «Молодого комунара», коли ми з ним на матчі «Зірка» — «Полісся» заздалегідь назвали ймовірний рахунок, а по ходу гри й після неї жваво аналізували й обґрунтовували свої прогнози.

— Слухай, а чого б вам не надати можливості людям поміркувати, позмагатися?

Хіба наша газета проти? Та ми б організували набагато більше конкурсів і вікторин, якби вдалося полатати застарілу бюрократичну систему... у придбанні призів. Система «за безготівковим перерахуванням», тримаючи в цупких лещатах варіанти вибору призів, пов'язана із ще й нудними, до головного болю, клопоти. В бухгалтерії видавництва «Кіровоградська правда» з цього приводу тільки рунами розводять: інструкція... Видно, демонтаж цієї системи — справа далекого майбутнього.

І все ж вирішили конкурс провести. Спасибі, що наш ентузіазм морально і матеріально підтримував кіровоградський кооператив із соціально-культурного забезпечення «Фотон», погодившись бути спонсором.

У конкурсі взяло участь ні багато ні мало 33 чоловіки, з них 25 — жителі Кіровограда. Цю кількість ми оцінили неоднозначно. З одного боку, у болільників було обмаль часу для обмірковування своїх прогнозів (особливо незручно було некіровоградцям: до всього, вони практично не мають можливості безпосередньо спостерігати за матчами «Зірки», обмежуючи свою інформацію газетними публікаціями) — тому «всього» 33. З іншого — умови конкурсу, можливо, «загубилися» в газе-

ті, та «аж» 33 все одно його побачили...

А тепер повернімося до умов конкурсу. Болільникам пропонувались такі запитання:

1. «Зірка» — «Закарпаття» — ?
- 1а. «Зірка» — «Прикарпаття» — ?

Назвіть результати матчів і переможця (за кожну правильну відповідь — по 2 очка).

2. Скільки м'ячів заб'є «Зірка» в цих матчах?

3. Хто з гравців «Зірки» заб'є останній м'яч чемпіонату?

4. «Спартак» — «Динамо» (Київ) — ?

(Назвіть результат матчу і переможця — 3 очка).

ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ:

- 1, 1а, 1:0 та 3:1 відповідно.

2. 4.

3. М. Федоренко.

4. 2:1.

Найбільше очок у нашому конкурсі — п'ять — набрав Вячеслав УНТУРА (Кіровоград). Він правильно вказав результат матчу «Зірки» із «Закарпаттям», а також передбачив, що останній м'яч сезону заб'є М. Федоренко. Крім цього, його прогноз на матч «Спартак» — «Динамо» (К) — 1:0 — найближчий до істини серед усіх учасників конкурсу і за це йому нараховане додаткове очко.

4 очка на рахунку кіровоградця Володимира Миколайовича ДУДНИКА, який правильно відповів на друге та третє запитання.

Одразу п'ятнадцять учасників нашого конкурсу набрали по 2 очка. Та за його умовами ми обіцяли лише п'ять заохочувальних призів, тому додаткове жеребкування визначило їхніх лауреатів. Це кіровоградці С. МАРКІН, А. ПЕРЕВОЗНИК, А. БОЛГАРІН, О. СКОРОХОД та І. ФІЛІПЕНКО.

А тепер — про призи. Головний — футбольний м'яч... без автографів футболістів «Зірки» — залишився нерозіграним, бо навіть переможець конкурсу не зумів набрати й 40 процентів від максимально можливої кількості очок — показник дуже низький. Тому 16-річному слюсарю із заводу «Гідросила» В. УНТУРІ буде вручено другий приз. 36-річний В. М. ДУДНИК — слюсар контрольно-вимірвальних приладів і автоматики (підприємство, на жаль, у листі не вказане) завоював третій приз. Обидва вони будуть нагороджені також дипломами редакції та фотографіями футболістів «Зірки» з їхніми автографами.

Заохочувальний же приз — річна передплата на тижневик «Молодий комунар». Лауреатів ми вже назвали.

Вітаємо всіх переможців і зичимо їм успіхів в усьому, в тому числі і в наступних конкурсах.

Все? Ні, ми ще обіцяли вручити спеціальний приз... і не вказали за що. Ще до опублікування умов конкурсу ми вирішили, що його

Підсумки футбольного конкурсу

володарем, незалежно від результатів, стане наймолодша учасниця конкурсу. Таких у нас виявилось дві. Це учениці-десятикласниці з Кіровоградської середньої школи № 24 — Оксана Цілуйко і з Кіровоградської середньої школи № 14 Інна Ружина. Крім спеціальних призів, їм також вислано фотографії з автографами футболістів «Зірки». Думаємо, представники сильної статі не образяться на реценцію за таке своєрідне заохочення наймолодших представниць «прекрасної половини». Чи не так?

І ще. Зізнаємося, нам дуже хотілося, аби володарем хоч би одного призу став хто-небудь з представників районів області. Уже хоча б тому, що їм було набагато важче відповісти на перші три питання конкурсу.

Дякуємо всім читачам «Молодого комунара», що взяли участь у нашому конкурсі. Тим, хто залишився без призів, рідимо не вішати носа. Бо ми підтримуємо думку читачів О. Шевченка та С. Величка, що подібні конкурси треба проводити частіше, і повідомляємо: головний приз буде розіграно! Наступного року — і не раніше березня.

А ТОМУ, ХТО ЩЕ НЕ ПЕРЕДПЛАТИВ «МК», РАДИМО ЦЕ ЗРОБИТИ НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК ДО НОВОГО РОКУ. ТОДІ В КОЖНОГО ШАНСИ ЗАВОЛОДИТИ ІМПОРТНИМ ФУТБОЛЬНИМ М'ЯЧЕМ ІСТОТНО ПІДВИЩУЮТЬСЯ.

ДО НОВИХ ЗУСТРІЧЕЙ!

Журі конкурсу.

Вас запрошує «ОРБИТА»

«ОРБИТА» • «ОРБИТА» • «ОРБИТА»

«ОРБИТА» • «ОРБИТА» • «ОРБИТА»

Інформаційна служба забезпечує найновішу інформацію про наявність у продажі різноманітних радіотелевізорів, їх технічні дані.

Коли ж бажання придбати щось у магазині стає дійсністю, у вас приймуть замовлення на конкретний час обслуговування, запропонують таку форму як кредит, або відпуск товару за чеками ощадних кас. Існує тут і продаж товарів із зарахуванням вартості талонів за здану стару апаратуру.

Великогабаритні і технічно складні товари доставляють покупцям додому. Там проводиться настройка апаратури. Врахуйте: все це — безкоштовно. Якщо у вас зіпсувався телевізор, теж радимо скористатися послугами досвідчених спеціалістів, котрі швидко і якісно вам його відремонтують. Варто лише зробити замовлення телефоном 0-53.

А ще, думаємо, вам, шановні майбутні відвідувачі «Орбіти», буде цікаво дізнатися, що тут організовано постановку на гарантійне обслуговування апаратури, купленої в магазині, надається допомога при покупці в транспортуванні великогабаритних товарів. Також проводяться попередні замовлення на телеапаратуру.

Досвідчені продавці проконсультують вас з питань якості, споживчих зручностей, експлуатації різноманітних товарів, забезпечать вас і ознайомлять з рекламною продукцією.

Зрештою, в магазині навіть надаються зразу такі послуги, як виклик на вимогу покупців таксі, є біля магазину зупинка для міського автотранспорту. Одним словом, як кажуть, «фірма гарантує».

А фірма ця має назву «Орбіта» і магазин-салон знаходиться в нашому місті за адресою: м. Кіровоград, площа Дружби народів, 7. Телефон: 4-62-22.

Якщо ви вирішили придбати телевізор, радіолу, магнітофон, радіоприймач, то радимо скористатися послугами магазину-салону «Орбіта». Думаємо, створені для покупців зручності, полегшать

покупку і, звичайно, поліпшать настрій. Не вірите? Завітайте в «Орбіту»!

Тут на вас чекають такі послуги: демонстрація в торговому залі роботи побутової телеапаратури. Довідково-

понеділок

4 ГРУДНЯ

▲ УТ
16.30 — Новини. 16.40 — Грають юні музиканти. 17.10 — Альманах кіноподорожей. 17.30 — Народовладдя. 18.00 — «Тарузькі дні музичні». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Мультифільм «Крилатий майстер». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — «Художня панорама». 20.10 — Тележурнал «Діалог». 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Все про кіно. 22.50 — Вечірній вісник.

вівторок

5 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Все про кіно. 10.35 — Шкільний екран. 8 кл. 10.55 — Доброго вам здоров'я! 11.25 — Новини. 11.40 — «Молоді таланти». 16.30 — Новини. 16.45 — Для дітей. «Веселка». 17.15 — Наука і час. 17.45 — Звучить класика. 18.00 — Обговорення проекту Закону СРСР. 18.30 — «Вісник». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — «Земля обітована». Вистава. 20.35 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Продовження вистави «Земля обітована». 22.35 — Вечірній вісник.

середа

6 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — «Г. Скворода і музика». Музична програма. 9.55 — Село і люди. 10.25 — Художній фільм «Дванадцять стільців». 1 та 2 серії. 13.00 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — «Сонячне коло». 17.10 — Прем'єра науково-популярного фільму «Врубелю Києві». 17.30 — Любителям російського романсу. 18.00 — «Закон і ми». Звинувачуються у вбивстві. 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Наші довідки. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — На пленумі обкому партії. Відеорепортаж. (Кіровоград). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній фільм «Плюмбум, або небезпечна гра». 23.15 — Вечірній вісник.

четвер

7 ГРУДНЯ

▲ УТ
16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Республіканська фізико-математична школа. 17.40 — Прем'єра телефільму «Хтось був тут». 18.00 — «Сільські зустрічі». Передача, підготовлена Одеською і Кіровоградською студіями телебачення. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — Прямий ефір. «Запальні зустрі-

чі». Закон про мови: проблеми і шляхи його реалізації. (Кіровоград). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Молодіжна студія «Гарт». 22.55 — Вечірній вісник.

п'ятниця

8 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Пісні А. Горчинського. 10.00 — Старт надій. 10.30 — Художній фільм «Осінній марафон». 12.00 — Новини. 12.15 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.45 — «Екран молодих». 17.10 — Музичний фільм «Відроджена пісня». 17.30 — Господарем на землі. 18.00 — Для дітей. «Сім нот». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — «У неділю вранці». Повтор від 12 листопада 1989 р. (Кіровоград). 20.30 — Телефільм «В мене діти всі красиві». (Кіровоград). 20.40 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Що вас хвилює сьогодні? Інтер'ю. 22.05 — Художній фільм «Спокуса». 23.45 — Новини.

субота

9 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — На хвилі дружби. 10.50 — Документальний фільм

«Чим більше людей з гітарою». 11.40 — Доброго вам здоров'я! 12.10 — Музичний фільм «У світі натхнення». 13.00 — Новини. 13.15 — Телефільм «Армен Джигарханян». 15.00 — Іон Друце. «Руда нобіла з дзвіночком». Вистава. 17.00 — Суботні зустрічі. Батьки і діти — помиримося разом. 18.30 — Скарби музею України. 18.45 — Концерт з творів Е. Гріга. 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — Спадщина. Тарасова гора. 20.30 — Фільм-концерт «Каррічіо». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — А. Шнітке. «Жовтий звук». Вистава. 22.30 — Вечірній вісник. 23.00 — Світ поезії. Т. Майданович.

неділя

10 ГРУДНЯ

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — «У неділю вранці». 10.45 — Науково-популярний фільм «Дні неслухняності». 11.05 — «Співоче поле». Республіканське свято народної творчості. В перерві — 13.00 — Новини. 14.15 — «Урок без дзвоника». Українська мова в школі. 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 16.00 — Слава солдатська. 17.00 — Мультифільм на замовлення. 18.15 — Телеспортарена. 19.00 — Актуальна намера. 19.35 — «З української класики». Художній фільм «Украдене щастя». 1 серія. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — 7 днів. 22.00 — Художній фільм «Украдене щастя». 2 серія. 23.05 — Вечірній вісник.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 грудня 1989 року

«ХОЧУ БУТИ КРАСИВОЮ»

«У 8 класі в мене було зовсім чисте лице, а тільки я пішла у 9 клас, все обличчя обсыпало прыщами. Це дуже негарно! Ось і звернулася з надією до вас. Чим уже я не лікувала їх! Різними кремами — і тональними, і дитячими, травами, всього не перелічити. Зараз я настоюю траву безсмертника і користуюсь кремом «Алтайская облепиха», хоча це мало уже ніякої надії, що мені щось допоможе...»

Оксана М.
Прыщі можуть з'явитися внаслідок неправильного харчування, різних захворювань. Бувають ще й підліткові прыщі. Тож у кожному випадку треба звернутися у косметичний кабінет.
Найнеобхідніша умова, якщо прыщі з'явилися —

ПОРАДИ

постійно тримати обличчя в чистоті. Користуйтеся рано і ввечері лосьйонами («Огірсовий», «Росинка», «Апельсиновий»). Придбайте спиртовий настій налендули (нагідки), час від часу протирайте ним обличчя. Можна приготувати імпровізовану маску: в спиртовий настій налендули додати чайну ложку меду. Через 10—15 хвилин треба вмитися холодною водою. Живлення шкіри добре стимулює суніця. Із її соку готують лосьйони і креми. Для виготовлення такого крему потрібно 25 грамів вершкового масла, 1 жовток, чайна ложка меду та столова ложка сунічних ягід. Все це старанно розтерти, додати 15 грамів камфорного спирту. Такий крем можна вживати вдень і ввечері. Він знищує плями і ластовиння.

ЛІРИКА

Олександр КОСЕНКО

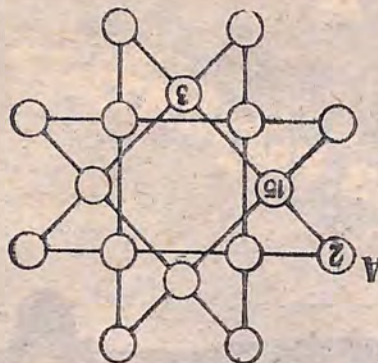
Плаче небо
Дощами
І метеоритами.
На відлигу зима розтопила шдихи.
Я прощаюсь з тобою червоними квітами,
Скоро згаснуть вони.
За які ж то грихи?
За які то грихи стали квіти офірою?
За чию необачність я п'ю гіркоту?
Пройде час.
І надія повернеться з вірною,
І блакитним крилом задзвенить на льоту.
Прийде час
І весна
У сорочечці вишнітій
Нас
Зустріне з тобою,
А ми —
Вороги.
Плаче небо дощами і метеоритами.
Зупинити той плач
Ще немає сили.
* * *

Інша коліс покохав мене
Ясного дня,
Золотавого літа.
Вітер знайомо фіранку хитав.
В серці розбухав гарячу палітру.
Знову душа запалає вогнем,
Буде спливати розтопленим воском.
Вітер знайомо
Фіранку хитав.
І пам'ятне задзвенить відголоском
Проміння холодний
Блакитних очей
Раптом сяйне крізь дороги і роки.
Виповнить шалом безсонних ночей,
І обкладе непосильним оброком.
Я пригадаю
Сумної співати.
І дарувати червоні гвоздики.
Давнього-давнього проклята рать
Буде карати
І про тебе базікати
Подих.
І вітер фіранку хитав,
Нікію погнав задумливі квіти.
Інша
Коліс покохав мене.
Ясного дня,
Золотавого літа.

ГОЛОВОЛОМКА

Починаючи з кружка
«А» восьмимінутої зірки і
рухаючись по прямих лі-
ніях спочатку вправо,
пронумеруйте порядко-
вими цифрами п'ятна-
дцять кілець, кожен раз
пропускаючи по два,
байдуже, пронумерован-
ий другий з них чи оби-
два порожні. Один пови-
нен залишитися порож-
нім. Зазначте, на якій
прямій лінії залишився
шістнадцятий незаповне-
ний кружочок, та суму
цифр цієї лінії.

ПОМІРКУЙТЕ!
І. ЧОРНОІВАН.

ПЛЮРАЛІЗМИ

- Ініціатива знизу розвивається завдяки внаслідкам зверху.
- Життя — це рух: у новатора — вперед, у консерватора — за новатором.
- Чим більше стоятимете в чергах, тим довшим здаватиметься життя.
- Коли на пристойній зарплаті, доводиться робити пристойний вигляд.
- Завдяки гласності невігласи і пліткарки повише себе розкривають.
- Чим товщий грошовий мішок, тим тугіше він зав'язаний.
- Демократія — це коли сніданок туриста не відрізняється від сніданку міністра.

Юрій РИБНИКОВ.

ЧИЯ ЧЕРГА МИТИ ПОСУДУ?

Багато жінок переконані, що суспільство вимагає від них більше, ніж від чоловіків. А от деякі чоловіки навпаки — вважають, що домашні турботи не такі вже й обтяжливі, а для дітей, мовляв, існують дитсадки. Вони ображаються, що дружини не цікавляться їхньою роботою і не дуже вірять тому, що чоловіки на ній стомлюються. Мабуть, через це у багатьох сім'ях безрезультатно намагаються з'ясувати, хто ж із подружжя більше турбується про сім'ю.

За кожне питання, на яке ви відверто і щиро можете сказати «Я», одержите 1 бал.

1. Хто із подружжя веде активніше життя?
2. Хто більше піклується про дітей?
3. До кого діти частіше звертаються зі своїми проблемами?

4. Хто частіше ходить на батьківські збори в школу?
5. Хто організовує дитячі торжества в садку, школі або дома у великі свята?
6. Хто читає більше книг по вихованню дітей?
7. Хто пізніше повертається з роботи?
8. Хто у вашій сім'ї виконує важку фізичну роботу?
9. Хто більше піддається стресам, хандрі, апатії?
10. Чия робота важче?
11. Кому з вас довелося їздити до роботи?
12. Хто з вас більше піклується про сім'ю?
13. Хто більше дратівливий?
14. Хто виконує домашню роботу, котра вимагає найбільшої зосередженості?
15. Хто з вас переважно готує їсти?

ТЕСТ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ

16. Хто частіше ходить за продуктами?
17. Хто в сім'ї шир, в'яже?
18. Хто займається пранням?
19. Хто прибирає?
20. Хто з вас виконує дрібний ремонт по дому?
21. Хто в основному підтримує контакти з сусідами, друзями?
22. Хто підтримує стосунки із родичами?
23. Хто пише листи від імені сім'ї?
24. Хто платить за світло, передплату газети..
25. Хто годувє кішку, собаку, рибку?..
26. Хто працює на городі, на дачі, займається кінматними рослинами?
27. У кого, не враховуючи відпусток, більше вільного часу?
28. Хто більше уваги приділяє навчанню дітей?
29. Хто планує сімейний бюджет?
30. Хто планує вільний час сім'ї і за ким залишається останнє слово?

ВІДПОВІДІ. 22 І БІЛЬШЕ БАЛІВ: У вашій сім'ї можна говорити про ідеальний розподіл домашніх турбот. Ви, як справжній лицар, взяли на себе більшу частину домашніх обов'язків. Ваша дружина з повним правом може вважати себе щасливою.

13—21 БАЛ. У вашій сім'ї немає причин для тривоги. Якщо ваша дружина і бере на себе чимало домашніх клопотів, то не дуже часто. І як тільки у вас з'являється можливість, ви їй допомагаєте.

12 І МЕНШЕ БАЛІВ. Вам тільки здається, що у вашій сім'ї домашні турботи розподілені справедливо. Однак, ви обманюєте себе; ваша дружина несе нуду більший тягар. Подумайте про це, не чекайте, поки над сім'єю збереться грозові хмари взаємних докорів і роздратування, візьміть на себе якусь частину домашніх клопотів. Це буде і розумно, і справедливо. Те, що ви разом будете робити домашні справи, тільки покращить сімейну атмосферу.

(«Поглед», НРБ).

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

● Дорогі кировоградці! Обласна філармонія запрошує вас на естрадну програму за участю популярного югославського артиста Джордже Мар'яновича. 6 ГРУДНЯ О 19 ГОД. 30 ХВ. ви маєте змогу отримати велику естетичну насолоду, зустрівшись із співаком, якого добре знають не лише в країнах соціалістичного світу! Отже не забудьте придбати квитка на вечірній концерт.

● А 5 ГРУДНЯ у залі філармонії вас чекає зустріч з житомирським ансамблем пісні і танцю «Льончок». Початок концерту теж О 19 ГОД. 30 ХВ.

● Ви вже побували на програмах популярного у місті диско-клубу «Олімпія» будинку культури імені Компанійця? Не забудьте, що сьогодні, 2 ГРУДНЯ О 19 ГОДИНІ вас чекає молодіжна програма «Запрошуємо на самовар». З 23-ої ГОДИНИ працює нічний кінозал.

Завтра, 3 ГРУДНЯ у диско клубі «Олімпія» О 19 ГОДИНІ розпочнеться програма «Здрастуй, зима».

Редактор

Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодий комунар» — орган Кіровоградського обласного комітету ЛКСМ України. На укрainesком языке.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя й економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-8-96; хореографічної — 4-61-83.

Газета виходить щосуботи.

Друкар — імені І. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград вул. Глібини 2.

БК 03043. Індекс 61103.

Зам. № 553. Тираж 50 200.

